

వత్తిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 2

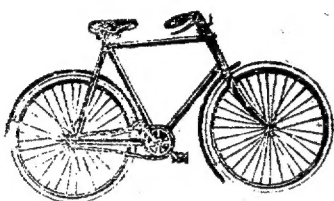
శనివారము 1915 సం॥ జూలై నెల 31 వ తేది శనివారము

No 105

వత్తికము. ౨

రాక్షస నామ సంవత్సర ఆషాఢ మాస బహుళ చతుర్థి.

సంచిక ౧౦౫

వైసికలు అన్నిరకములు మావద్ద చౌకగా దొరకును. వాటి సామానులు:— టైర్లు, ట్యూబులు, మొదలైనవన్నియు మావద్ద మిక్కిలి సరసము గనుక వెంటనే వ్రాయును. గ్రామోభానులు కావలసినవారు మమ్ము విచారించును.

జెన్న కట్టుం నుండి ఎప్పుడు ఏ వస్తువు కావలసి నను మాకు వ్రాయును. వెంటనే పంపెదము.

మదరాస్ స్టోర్సు సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ,
15 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

వశనమైన కలప వచ్చియున్నది

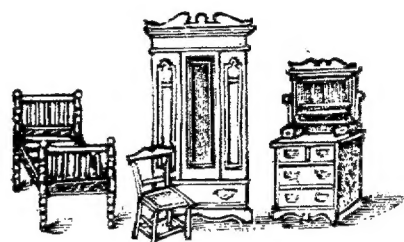
వలయువారికి యిదియే మంచితరుణము.
తక్కువధరలకు కొద్దికాలము మాత్రమే
విక్రయించబడును.

మావద్దకు ఇప్పుడే బర్మాదేశమునుండి నాణ్యమైన పేకుకలప, పింగడేబాతికలప మర్రి ఎంగ్ ఆకుపేకుల యెర్ర కత్త మొదలు గాగలది అనేక వైభలువారిగా, అనగా పలకలు రవునుకరలు, నానములు, దాబా కమ్మలున్న, కిటికీలు ద్వారములు మొదలగువానికి పుష్కలముగా కమ్మలున్న, సంభముల దూలములు, తనాబీలు పుష్కలముగా కలకలము బంగారపుపెంతును, బిళ్లపెంతును, గూడ నేముటకు పుష్కలము గించి రీపక బద్దలును విస్తారముగా కమ్మటచేత స్థలము ఖాళి చేయుటకు గాను కొద్దిరోజులుమాత్రము చవుకగా విక్రయించుచున్నాము. ధరలు తెలియగోరువారు ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆచంట సుబ్బారాయుడుగారు.

కంట్లాక్టర్సు, కల్పవర్తములు, కాకినాడ.

మీకు గావలసిన సామానులన్నియు ఇతర చోట్లకన్న మిక్కిలి సరసముగా నిక్కడ చిక్కునప్పుడెక్కువ వ్యయమేల కేసి కొనెదరు?

డి. వి. రావు అండుకంపెని

కుర్చీలు మొగలగు కొయ్యకనులను జేయు

జనరల్ పేటర్సు రోడ్డు.

మదరాసు ఎస్. సి.

సచ్చిత్రముగ కేటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.

ఆరు క్రొత్త గ్రామ ఫోను రికార్డులు

జూలై నెల జాబితానుంచి ముఖ్యముగా ఏర్పరుపబడినవి

10 అంగుళములు - ఉభయ పక్షములు పాటలు గలవి

వనజాక్షి

{ 8-13702 తారు-మారు-లాడే-వేమే. నాటకురంజి (జావళి.)
{ 8-13709 సఖి-ప్రణా. జంక్షూటి (జావళి.)

{ 12-13135 చింపి-తల-చిక్కు-తీసి. వియ్యంకుల ఎగతాళిపాట
{ 12-13136 వదిలె-లందరు-వచ్చిరి. :: ::

జంత్రిము

పి. ఎన్. రామలు — హాస్యోదయము.

{ 8-15075 నను-బ్రోవ-నీ-కింక-తామసమా. ఆభోగి.
{ 8-15079 సారసాక్షి-జాల-మేల తోడి.

వల్లూరు జగన్నాథరావు

(వెంకటరామయ్య నాటక కంపెని, కాకినాడ.)

{ 12-12661 నవ్వు-పాట. (Laughing Song).
{ 12-12664 నారదుని-భూలోక-సంచారం. Comic.

బళ్లారి సరసనినోదినసభ

8-14491 విధి-వశంబున-చీ-చచ్చితి. కానడ.
(వి. శ్రీనివాసరావు గిరియాపాస్తు)
{ 8-14528 శ్రీ-నర-ముని-జరిత. చక్కనాక. మంగళమా.
(అందరు పాడవది)

బి. జి. తాయి

{ 9-13447 మందు-వెనుక-అనిరో. వర్షాను-ఆది.
{ 9-13455 ఏ-కామిని-బోధించెనో. నాటకురంజి-ఆది.

స్పెన్సరు అండు కంపెని లిమిటెడ్, మదరాసు.

Sole Distributors for Southern India & Hyderabad

SPENCER AND Co. Ltd., MADRAS.

Wanted.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామము నందును ఆంధ్రప్రతిక క్షతమున క్రొత్త చందా ద్వారాను జేర్చు ఏజెంట్లు కావలసి యున్నారు.

1915 వ సం॥ డిశంబరు ఆఖరు లోపల ఆంధ్రప్రతిక క్రొత్తచందాద్వారాను చేర్చగలిగిన ఏజెంట్లకు మామూలు కమీషనుగాక నీ క్రిందివిధముగ ప్రత్యేక బహుమానము లీయబడును.

100 చందాద్వారాను చేర్చగలిగినవారికి	రూ 50—0—0
50 " " "	20—0—0
25 " " "	8—0—0
ఈవలె రెండు నెలలలోపై 25 గురు	10—0—0

సాముచెల్లించువారు మాత్రమే చందాద్వారాను జేర్చు బహుదరులు.

వారపత్రిక చందాదారుడు దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారుడు ఒక్కరుగను, దినపత్రిక కి మాసముల చందాదారుడు ఇద్దరుగను, 12 మాస చందాదారుడు 4 గురు గను నెన్నబడుదురు.

మాదిగరి ఏజెంట్లనులో చేరినవారికి మాత్రమికమీషను నన్వయించును.

సమర్థులగు వారికి వలయునని, పినుట అమ్మతాంజనము డిపోవారి యావధముల యేజెన్సీ గూడ నుపగలుగును. మేనేజరు.

వర్తకాభివృద్ధికి నూతనమార్గము

మీరు వ్యాపారము చేయు వస్తువులును, మీచేత యూరుచేరుబడిన నవీన రకపు సామానులును, నిర్మించబడిన నూతన యంత్రములును, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని కేంద్రీయవలె నన్నను, ఆంధ్ర గృహములందు వాడుక లోనికిం దేవలెనన్నను, మీరుచేయు ప్రయత్నముల దోడ్పడుటకు ఆంధ్ర ప్రతిక సర్వసిద్ధముగా నున్నది.

ఒక్క రోజునకు మాత్రమే.

ప్రకటన వ్యయము.

ఇంగ్లీషుభాషి ప్రైవేటులో అమ్మచేయించిన విషయమునకు కాలములోని ఒక్కొక్క పంక్తికి రూ 0.3-0 చొప్పునను, బ్లాకులు వగైరాలకు అరగళము 1 కి రూ 1-0-0 చొప్పునను ఛార్జీస్ చేయును.

పెద్దపెద్ద ప్రకటనలు దీర్ఘ కాలము ప్రకటింపదలచినవారు మా ప్రత్యేకపు ప్రకటన వ్యయముల పట్టిక కొరకు వ్రాసిన బంపబడును.

ప్రకటన శాఖాధ్యక్షుడు.

ఆంధ్రవనతి గృహము.

ఆంధ్రవనతి గృహము తిరిగి పూనవల్లి రోడ్డు నందున్న జయ విల్లయక గృహమునందు జూలై 31 తేదీనుండియు ప్రారంభింపబడినది. చేరదలచిన తెలుగు విద్యార్థులు వెంటనే దరఖాస్తులను పంపుకొన ప్రార్థించు.

ఆంధ్రవనతి గృహము.

C/o ఆంధ్రప్రతిక 7 రెండు కెట్టింగ్, మదరాసు.

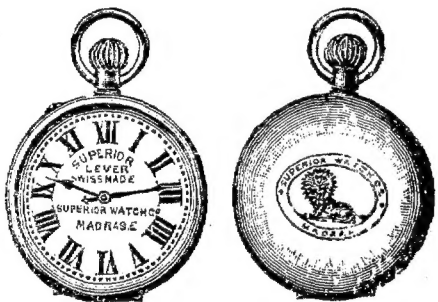
The Madras School of Commerce and Economics, Triplicane, MADRAS.

Term begins 5th July, will shortly be fitted with electric fans and lights, seats guaranteed to those applying before the 20th of July. Purely intended to give all facilities to Andhras from mafussil places. Full particulars can be had on application to

THE PRINCIPAL.

సుపీరియరు లీవరు జ్యూవెల్లు (రిజిస్టరు) వాచ్

5 సం॥ ల గ్యారంటీగలది. చక్కని గొలుసుతో (3-0-0) మూడురూపాయలు పోస్టేజీ 0-4-0.

మొదట

రెండవ

మీ మిణిమల్ రెండవదల స్విడ్జర్లాండునుండి తక్కువ వెలలో వైగడియారమును రప్పించి యందఱకు తృప్తికరముగా పంపుచుండ నది యిందఱతెలింగినదే. ఈ ఘోరయుద్ధసమయము నకు, భుక్త్యంతరాయాలకు వెనుదీయక మానవటికన్న మేలి మిగ నందఱయొక ను కలంపుతో వైచిత్ర్యమున నుండుమాదిరి గడియారములను ఈ మాడకటారి రప్పించితిమి. దీనిచే మాకు పట్టుబడియున్న అధికముగ తగిలినను వీధిపాదముల కొని యానం దింతురను నద్దేశముతో నదేవలకే యిచ్చెదము. మానవటి గడియారము రిఫ్టమాన్ మెంటు. ఇప్పుటిది గిల్టమాన్ మెంటు. ఇటుల దానికి దీనికి భేదము విశేషముగ నుండును. దీనికి దానికి నుంచిచూచినయెడ భేదములు తెలియును. ఇందు మాకంపెరిపేరు ఎర్రనిసీరాతో లైవమీద నుండును. 'సింహము' గుఱుతుతో మాపేరు గడియారము వెకకమాతలో చెక్కబడియుండును. ఇదియే మాకు రిజిస్టర్డ్ ప్రేమముగ. దీని పనివానితన మపూర్వము చక్కదాగుముల కెంపు లమర్చియుండును. డబ్బుప్రూఫ్ అను గ్లాసు దూముండును. దీనిచే గడియారమున చుమ్ము మొదలైనవి చేరవు. వేయేలీ ఒకటికేర్పించియుండును. ఈ గడియారము నుంచువైవమీద మాకంపెరిపేరు గడియారముపేరు గిల్లు అక్షరములతో నుండును. వైవమూత లోతట్టున గ్యారంటీ ఇవ్వెదము.

చక్కని గొలుసుతో వెల రూ. 3-0-0 పోస్టేజీ 4 అణాలు.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు రిజిస్టరు గడియారము

5 సం॥ ల గ్యారంటీగలది. చక్కని గొలుసుతో వెల 3 రూపాయలు. పోస్టేజీ 4 అణాలు.

ఇది మా కొత్త సిద్ధమునబడినది గాన వెకకదనుండదు. వీధిపాదముల గొనకు రిజియే తక్కువ వెల నందితిమి. వెలగల్గుమై ను ఫలమధికమని యనభరమున తెలియను. దీనికి వెకకమాతవై మాప్రేమముగ చెక్కబడియుండును. ఇది మాసాంత గడియారములకు తప్ప కదలకుండదు. కాన మా గడియారములను గొనవారు మార్కును జూచి తీరకలెను. ఇది దృఢతవైవ సామానులచే తయారై, డబ్బుప్రూఫ్ అను గ్లాసు దూము కలిగియుండుటచే, చాలకాలము నిలువక తృప్తికరముగ పనిచేయును. పురుగుల నకు, జారిపడినకు, గుడ్డుపుస్తూరిచేసినకు కొన్ని గడియారములవలె ఆగదు. సయ్యెనకాల మాను యాపుచుండును. మే మూరకకర్ణించుటచే ఫలమేమి? ఒక గడియారమును దీని పనిమీదలిన ప్రత్యాగత్వములు తెలియును. గడియారము వెట్టుపై 'ఇండియన్ మెయిల్' అను పేరుండును. వైవలోపల గ్యారంటీపత్ర మలికించియుండును.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (గ్లాసుదూముగలది) గొలుసుతో	3—0—0
ఈ గడియారములకు మాకదవొరకును.	
ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనిక గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో	2—8—0
ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనిక గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో	2—8—0

మూచిరువామా:—సుపీరియరు వాచి కంపెనీ, పోస్టుబాక్ నెం 167, మదరాస్.

ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగరుడు.

'విద్యాసాగరు' డను నాతడు నీకలకాశ్రమముల జనిత ఆత్మార్థిక్యమై విద్యను గడించి నందులన ఆతనికి విద్యా సాగరుడను పాఠక నామము గలిగెను. ఆతడు దయాద్రోహ్యు యుడును సహాయ భూతుడును పునర్వివాహోద్యోగ మునందు మితిలేని శ్రమ దీసికొన్నవాడును గతక దయాసాగరుడన్న నామము విద్యాసాగరుడన్న నామముకంటె చాల యుక్తముగ వున్నది. మానవత్వమధమును తెలిసికొనటయే నిలమిన జ్ఞానము. ఆతడు మానవజన్మముటికిని తెలిసికొని జీరానులయందు నిరంతరమైన దయక జాపుచుండెను. గనుక నితనికి సమామైనవిద్యార్థి లేదని చెప్పకయ్యెను. అతనిని కాలమంతయు దిక్కులేని నిధుల విషయమై బహుమారము దింతించి వారి పునర్వివాహమునిమిత్తమై అనేక ఏర్పాటులన జేసెను.

ఒకనాడు ఆతడు 80X80 కేసులో ఒకసంస్కృతపాఠశాల నుండినదిచి పట్టు మునకు నమ్మచుండగా రాజవారుకు ప్రక్కన ఒక ముద్రులవాడు మోయలేకబరువు నోకటిబెట్టుకొని దానిని కదిలించ నైసను శక్తిలేకయుండెను. ఆ గృధ్రుడు తన కడుపున పట్టిన కొడుకు చే నీ న శ్రావణము వల్ల తన బ్రతు కిట్లాయెనని చెప్పగా ఆతడు చింతా శ్రాంతుడై వానికి బదులు తాను యీ బరువును బుజువ మీద మోసికొని ఆ శిశు మైళ్లదూము నడిచిపోయి వానిని అతని యింటి వద్ద విడిచి వచ్చెను. ఒకనాటిరాత్రి ఒకడు కాలరాజాద్యముచే పీడింపబడి రోడ్డు మీద ఏడ్చుచుండగా కనుగొనెను. ఆతని దగ్గరకి వెళ్లి సమాచార మేమియు విచారించగా తాను ఒక భాగ్యవంతునియింటి పరిచారకుడుగ నుండెననియు తనకు జాద్యము రాకడముతోనే తనను యింటినుండి తరిమివేసెననియు మొఱబెట్టుకొనెను. ద్రవ్యవంతులు జాద్యమున్నను చావన్నను భయపడుదురు. దయా సాగరుని బోటి చూచుకొని జాద్యములచే బాధపడువారి దగ్గరకు వెళ్లి వాటిని నిర్దిష్టముటకు బ్రయత్నింతురు. ఆతడు ఆశోపితులను తనయింటికి దీసికొని వచ్చి వానికి ఈయవలసిన మందులనిచ్చి వాని ప్రాణమును కాపాడెను. మహారాజులైనను వీధిలైనను ఆతని కేమిశ్రద్ధాసములేదు. ఎదురుపనికిరాని హింసయగులందు గూడ ఆతడు పరిపూర్ణకటాక్షుడై యుండెను. ఒకనాడు సమయములో ఒక కాల విరిగిన పండితుడు పీడిజలదారిలో పడియుండగా కొందఱును అపిల్లవాండుదానితో ఆడుకొనుచుండిరి. దానినుంచి ఆతనినున్ను కరగి వారిచేతులనుండి ఆజంతువును కాపాడి యింటికిదీసికొనివచ్చి దానికితనకలచేతు గూడించి గహాయజేసెను. అట్టి పశ్చాత్తాపము గలవాడు దిక్కులేని అనునాడు ఏడ్చుచుండగా చూచుచుండునా? మనబోటి కఠినమృదయుల కట్టి మొఱు చెరిసిబడవు గాని మెత్తనిమనస్సుల దయాసాగరునిచే వివరదకుండునా? అడవారిబాధలుకాచిపోవలెనలక ఆతడుఏడ్చుచుండెను. ఆతడు చాల మాత్సర్యక్షిగలవాడు గనుక కనబడెను శ్రీల నందరిని తల్లి గా భావించెను. అతని లెల్లులు దిక్కులేనివారై బాధపడుచుండగా ఆతని మనస్సెట్లు సహించును? ఆతడు వారి యందు పరిపూర్ణమైన దయతోను శుద్ధమైన మనస్సుతోను కష్టపడెను గనుక ఆతనికి సాఫల్యమై యువదముకొందెను. ఆతడు తక్కినవారివలె గౌరవాపేక్షలేకును, ద్రవ్యాపేక్షలేకును కష్టపడువాడు గాను. ఒకనాటిరోజున ఆతడు పట్టుముతో భుజియుచుండగా తనతల్లి పిలువనంపించినట్లుగా తెలియకవచ్చెను. తరువాత ఆతడు తనయజమానునిదగ్గకు వెళ్లి ఆతడు గా అంచుకు ఆతడుతల్లిరు పీయకండెను తనతల్లి మనస్సు నొప్పించు కుండుటకు ఉద్యోగమును వదిలి గొప్ప వరదలకు వైర్యముగాదాటి యిట్లుపోయిచేరెను. ఒకనాడుకప్పుడు ఆతడు ఒక పాఠశాలలో పని చేయుచుండగా అతని వై ఉద్యోగము భారీ అయెను. న్యాయముగా ఆ వై ఉద్యోగ మతనికే అయియుండలేదు. ఇట్లుండ వాచస్పతి అనువాడు వచ్చి తనకు ఉద్యోగము లేదని మొఱబెట్టుకొనగా ఆ భనిని వానికి ఇప్పించి తాను మునుపును పోలోనే ఉండెను. ఇంకాఅతిదెక్కడనో క్షమామముగ వుంటే తానే అప్పటికి నడిచి వెళ్లి అతనికి ఉద్యోగమైన సంగతి చెప్పి పిలుచుకొని వచ్చెను. అప్పుడు రైల్వ మొదలైనవి లేవు.

అటున్యాయుల కలములో అతని యిట్లాకొప్ప ఆరు పత్రి గా నుండెను. ఆతడు కన్నతల్లివంటి వాయి గ నుండెను. కలవు కాలములో అతని ద్రవ్యమంతయు వెచ్చబెట్టి అన్నములేని పేదలను కాపాడెను. అట్టి మహానుభావుడు ఇదే యుతువు లోనే 200 సంవత్సరములకు మునుపు స్వప్రప్రాప్తయెను భవంతుడగుట, ధార్మికుడగుట, ప్రజారంజకుడగుట, సద్గుర్వదగుట, దయాకారియగుట, ప్రాణశాలియగుట, విజ్ఞానియగుట, సహనము గలిగియుండుట, మున్నగు సుదూరజీవితోత్తములకు ఇములు ఒక్కవృత్తి యందు సంఘభవించుట చాల అరుదు. అట్టి మహానియుని ఆత్మచన సంఘమున నిలసించుచు ఉత్తమజీవితము గలిగి మనము ఘనమగునెక చేయునట్లు మనకు ప్రోత్సాహమును కలిగించుగాక

అఖిలభారత ఆయుర్వేదీయ వైద్యుల సప్తమమహాసభ

ఈనెల 26 తేదీ సోమవారము సాయంత్రము మద్రాసు ఆయుర్వేదీయ కళాశాలమునందు నింపబడియున్న సభయందు నిర్ణయించబడియున్న రెండవ సభాసభ ప్రకారము ఆయుర్వేదసంఘమునందలి యితరసభ్యులు:-

వ్యాయమూర్తులు సదాశివయ్య, శేషగిరిఅయ్య, పి. వి. కుమారస్వామి శాస్త్రిగారు

దివాన్ బహదూర్ పి. రాజరత్న మొదలియారు పి. వి. షి. ము. ఆదివారాయణయ్య, పి. పరాంతకం శాయడు, ఎ. బాకిరామయ్య, కరణాకరమిశ్ర, డం. శేషగిరిరావుగారు.

గర్. పి. సి. దేశికాచారివారు పి. ఆర్. తిరువేగదాచారియారు, భాక్ బహదూర్ చార్లీలల్ తీసేటుగారు.

వైద్యులములు ఎ. గోపాలాచార్య, పరమేశ్వర మూసుగారు.

రావుబహదూర్ రామస్వామి అయ్యంగారు, గులాం షహమద్ మకామీర్, పి. ఆర్. శ్యామశెట్టి, పి. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, కె. న్యాయరామయ్యగారు, వైదా వెంకటచలపతి, ఎ. సి. రాజగోపాలాచార్యగారు

రాజా పార్థసారథి అప్పారావు బహదూరు.

శ్రీరాజారావు వెంకటమహిపతి గంగాధర రామారావు బహదూరు.

రావుసాహెబులు క. కల్లకొండెట్టి, క. రామానుజం శెట్టి, గంటి వెంకటాచయ్య, పి. రామానుజంశెట్టి, టి. సం తిరుమాళ్ళుశెట్టిగారు.

హెచ్. హెచ్. కురుసారాజుగారు.

1, 6, 8, 9, 10 కొచ్చిక యనరాజులు.

జయించారు పోలాదిశెట్టియారు.

గౌరవరీయము సవాలు సహ్యద్ మహమ్మద్ బహదూర్, పి. ఎక్. శర్మరావు బహదూరు, జి. లాల్ శిఖర్ పి. షా ఉర్ ముల్క్, పి. ఆర్. పి. కృష్ణరావు బహదూర్ గారు

శ్రీయుతులగు పి. వి. కృష్ణస్వామిశెట్టి, పి. చిట్టిబాబు నాయుడు టి. సి. రామాకృష్ణస్వామి, రామత్రిం. తేయూరు రామ గోవిందశాస్త్రి, చక్రవర్తుల శ్యామయ్యంగారు, ఎం. చెంగయ్య శెట్టి, సి. షి. మార్యనారాయణరావుపంతులు, ఉ. రంగచారు క. వెంకటలింగంశెట్టి, పి. అలగిరినాయుడు, వా. కె. పేళ్ళశాస్త్రి, సి. కారం. శంభయ్యశెట్టి, పి. నరసింహం పంతులు, టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యర్, టి. రంగచారు, క. వాగేశ్వరరావు, సి. వెంకటరంగరావు, చెన్నా ప్రగడ భాసమూర్తి, ఎస్. కస్తూరంగయ్యంగారు, రెంటాల వెంకట నుబ్బారావు, ఎస్. వి. రామస్వామి మొదలియారు, సి. రాజమొదలియారు, పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యర్, శేష తేజా రామేశ్వరపంతులు, ఆర్. శతగోపాచార్య, పి. మసీలా మహిపల్లి, ఎఫ్. జి. మెక్డి, పి. వి. రామానుజం శెట్టి, ఎ. మార్య నారాయణయ్య, శ్రీరామ అయ్యంగారు, రాంజీ శ్యామశే, గోకులదాసు చతుర్భుజాను, మురళీ ప్రసాద్ నాదయ్యారు, ఎక్. నుభజేశ్వరదాసు, టి. రామచంద్రారావు కె. దక్షిణా మూర్తి అయ్యంగారు, వాశం పద్మశాఖం, పి. ఎం. గోపాలా చారు, పి. వి. రామచంద్రరాజు, జి. నరసింహం పంతులు, పురాణం నూరిశాస్త్రి, చల్లా పేరయ్యశాస్త్రి, విష్ణుల రామ చ్యుపంతులు గారు.

మిస్టర్లు మెహతా ఆంధ్ర సన్న్, టాకరు ఆంధ్ర సన్న్, పి. వెంకటేశ్వర శెట్టి ఆంధ్ర సన్న్.

రాజారాజవర్మగారు, ప్రాఫెసరు కుప్పసామిశాస్త్రి, రిజిరెండు శాక్టరు జి. లాజన్. పి. ఎక్. ఎఫ్. యు కురు కుల మార్యగారు

డాక్టర్లు ఎం. సి. నంజుండరావు, పి. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, ఎక్. వెంకటస్వామిశెట్టి, కృంగారశేలు మొదలి యారు, రాజగోపాల్ నాయుడు, ఎస్. ఎస్. రాజం, మహా లింగయ్యర్, పి. ఎం. కృష్ణస్వామినాయుడు, సుందరశెట్టి, స్వామినాథశాస్త్రి, సి. రామయ్య, కె. కుప్పస్వామినాయుడు, ఆర్. సి. కుప్పస్వామి అయ్యంగారు, దేవి పండిట్ కన్నప్ప మొదలియారుగారు.

ఆయుర్వేద విద్యార్థులు టి. కృష్ణశాస్త్రి, వెంకట కృష్ణ పండిట్ గారు.

వైద్యపంచానా పి. డి. పండిట్, భిషగ్రత్నం ఎస్. పి. రమణాచార్యగారు.

వైద్యవిశాద ఇ. ఆర్. శ్రీరామ రాఘవాచార్యార్, శేషగిరిపండిట్ గారు.

ఆయుర్వేదభూషణులు నో. రామశాస్త్రి, ఎ. వి. శాస్త్రి, డి. రామచంద్రాచారు, కె. నుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, రాఘవాచారి, భా. మధవరాజ్, ను. వ్యాఘ్రశాస్త్రి, ఎం. వి. శతగోపాచారు, వి. తిరుమలశాస్త్రి, టి. సి. శేషవక్. భిషగ్యర్ ఉ. నుబ్బరాజు, మోహన్ వైద్యక్. ముత్తయ్య పిళ్ళగారు.

డి. సీతారామచారు, అన్నవోతం అప్పలాచారు, విశ్వకాండ నరసింహాచారు, పండిట్ శ్రీనివాసా చారు, రామనాథ్ శాస్త్రి, కృష్ణ శాస్త్రి, ఎం. వెంకట రావు, పి. వెంకట రంగం, పండిట్ ఎస్. ఎస్. ఆనందం, వైద్యుల కొండల రామానాయుడు, రాజ రత్న మొదలియారు, నుభివాసు మొదలియార్, ఎ. వెంకట రామా పండిట్, ఎ. నుబ్బరామ పండిట్, కె. రాజప్పధార కె, మాకీ మాగోవిందజి, ఆయుర్వేదకవిరాజు, పి. వారా యణనాయర్, ఎం. ఆర్. వెంకటరామా పండిట్, కె. శ్రీని వాసరావు, ఎ. నరహరిరావు, ఎక్. శ్రీరామఅయ్యంగారు, ఎక్. ఎర్. భట్టాచార్య ఎం. ఎస్. వాగాపండిట్. పండి ట్ ముదగల్ రంగచార్య, కె. రాజప్ప, కె. శేషయ్యంగారు, మోటాచల పండిట్, పి. రామాచారియార్, టి. శ్రీనివా సయ్యంగారు, పండిట్ చక్రవర్తి రామయ్యంగారు, ఎస్. పి. రామానజాచారు, తిరుమల శెల్లలమూడి రామానుజా చారు, టి. వి. శ్రీరామచారు, ఎం. శేషశర్మ, ఆత్మార్తనంది, కుట్టంజరిమూసడ్, వైభవమూసడ్, చెయూ ట్నమూసడ్, ప్లాంథెరి మూసడ్, పున్నప్పేరి నందినాల కాంతేశర్మ, కుమూరవారియర్, పి. శాంతభక్తవంశాచారియర్, పి. సంకున్ని నాయుడు, వాయలూరు సంకున్ని నాయుడు, ఇ. టి. వారాయణమూసడ్, ఇ. టి. దివాకరమూసడ్, ముందోల నీలకంఠ నందియార్, ముందోల నానునందియార్, ఈ వారా యణనందియార్, ముందైవైద్యర్, చెయూట్నకొచ్చిన్నై నంది యర్, టి. పి. వారియర్, కన్నదు నారాయణనంబూడి, పయ్యార్కొనాయర్, వాకిలసయ్యర్ ఉస్మాక్ సాహేబు, జి. జి. వాకీంసయ్యర్, మహమ్మద్ ఫకరద్దిక్ సాహేబ్ నాకహాది గారు

వృద్ధ వివాహగీతము.

(బాలకవి అల్లమరాజు నారాయణమూర్తిగారు)

హిందుజాతము లగు లింగభక్తులు
భక్తిభక్తులు గడియించు నాశతోడ
నిన్ను లేకను మొన్నక గన్ను నట్టి
బాలిల, నన్నుదావెను బాలికలను
నెరువకేల కృత్యం కిచ్చుచుండి
మరణములకే ముందు బరచుచున్న
వారలకట్ట! బాలికలకుఁ గాంచి
భయమునందు మూర్ఛి ప్రాణములను
గూడఁబాముచునుచు నవలయము;
నెన్నియోనోములను నోచి కన్నులట్టి
పులికల బాల నగులఁబోసి వెంచి
నేటికీపుట్టలకు బలికేటికయ్య
నక్కటా! యెంతకలినాత్ములైతి రహమా!
యిట్టి భూకార్యంబుల విల్లునేయ
మానసం జెట్టులాప్తునో; బాలికలను
దుఃఖంబులందునందఁ గ్రోసి మీరు
సంతసా బుధిశామి చక్కఁగాను
జీవము నేముచుందురె సిగ్గులేక
బాలికల యుక్తయమునఁ గ్రాలుచుండ
వరులు యువశోకముగూడ నరుగుచుండ;
పాపమా! బాలికలకింత పనితనమున
నల్లునైధ్యయక్రమంబు యంతలాదు
పడెనుపాటుల లెక్కింప వశమే మనకు,
ధనముగడియించునాశతోఁ దనదనట్టి
తల్లిదండ్రులతోఁ దేవ! తత్తణుమునఁ
గరివశితుల విధియించి కడఁగిపోదఁ
బుత్రిలక క్షేమిచ్చి ప్రావరాదే?
పరుసాప! నీకడఁ గందనంబు.

దేశీయవిద్యాలము

రాజమహేంద్రవరము.

(ఒక దేశాభివారి)

రాజమహేంద్రవరములోని దేశీయ విద్యాలముయందు గుఱించి యిదివరలో నొక కీర్తికను బ్రకటింపి. దానియొక్క ముఖ్యోద్దేశ మేమనగా? దేశీయవిద్యాలము మీ పట్టణములో నింకను జీవముతోనున్నదయిన దాని బోషించు టొంపుల కధ్యుక్త ధర్మంబయియు, కట్టు సాహిత్యము జేయుటకు సం సిద్ధులై యుండవలెనయియు నిజప్రతిజ్ఞయై. విద్యాలము మింకను జీవముతో నున్నదా? ఎక్కడ నున్నది. ఏవిధముగా నున్నది? అని పలువురి పట్టణములోనివారే శక్తింపిరి. అట్లు శ్రద్ధించిపప్పుడు తనతరఫట్టణ వాస్తవ్యులకదీయొక్క జీవ నమీ తెలియదట నిర్వివాదాశయ. వాని తెలిసికొనటకట్టి యవకాశము లేదు. ఆంధ్రదేశములో బాతీయప్రతిష్ఠాపరము మిక్కిలి స్వల్పముగనగును, ప్రజలు చామింపజేసినవారన ముట నిజమనమీ కాని యువారస్వభావులగు గొండలుపహా నీయులట్టి ప్రతిష్ఠాపరము దుశక్తిగల సాహిత్యము జేయుటకు సంసిద్ధులైయుండును. అట్టివారి సాహిత్యమున బొందనిబాతీయ ప్రతిష్ఠాపరమి మిక్కిలి నీరమైనది. అట్లు పొందకండ నుండుటకు గాఢాంబులగు. వారిని బహిరిం చు పరిపాలకు లాత్సాహంతులు గాక వైరముగిడ భారము వైచి యుండురు. “నిర్దిం చు సింహము నోటమృగములు తమంతట నాయువచ్చి చొరవు” అనిపట్టుజలు తమంతటనామీ ను వచ్చి బాతీయప్రతిష్ఠాపరము నెల కొలుపుటకు బ్ర. పప. శ్రద్ధి పరిపాలకులగువారు తమ ప్రతిష్ఠాపరము గుఱించి పరిశోధనాగ్రామ, కరపత్ర ములను ద్వారాను దెలియజేయుచు దేశీయలాదరణకు బాట లగుట న్యాయము. అట్లు ప్రోత్సహింప ద్రవ్యమునకు సరియైన కృషయమువ్రాసి పత్రికలద్వారా వరిపుచ్చుట మతీయొక ధర్మము. విద్యాభివృద్ధి యెట్లున్నదో తెలియజేయుట మతీ యొక ముఖ్యము. విద్యాభివృద్ధిలో నెట్టి పద్ధతుల నవలంబించియు నేయు దేశములతో నెట్టి కాన్య విధ్య పాణమును జేయుచున్నది యు బ్రజలకు దెలియ ప జుచుట మతీయొకవిధి. ఇట్లు దేశీయలకు దెలియజేసిన యెడల వారి కొక విధమైన యాత్సాహము గలిగి తోడ్పడదురు. తమ విద్యలను బంపి ప్రాత్సాహ జలచెదరు. లేనియెడల వృద్ధిబొందజాలవు.

కాబట్టి ప్రకృతమున దేశీయ విద్యాలముయనవారు, తమ కాన్యవిద్యార్థక సంఘ మెవరెనో, విద్యాలమును చక్రత్ర యెట్టివో, ఆ వాయుగ్యము లెట్లున్నవో, విద్యార్థుల ఉపా ధ్యముల సుగతియెట్లున్నదో మొదలగు విషయములకు గుఱించి దేశీయలకు దెలియజేసియెడల మిక్కిలి బాగుగా నుండును ఈవిషయమును పులిచి నుత్తరదేశముకు వెంటనే తె లియజేయవలెనను అంధ్రబాతీయకళాశాల (మచిలీపట్టణము) వారి చేయిచున్న కాన్యధా మును గూర్చియు విద్యార్థిధా నమునుగూర్చియు తెలిసికొనవో నీ విద్యాలముయను ఎట్లు వృద్ధిలో కడిసికొని రావలెనో తెలియును. తప్పులు గాని లోప ములు గాని యున్నయెడల లోపమునకు జెల్లడిచేసి సద్దుబాటు చేసికొనవలెను గాని కప్పివెట్టిన తప్పులయము, లోపముల నయము వృధాయగును. కాబట్టి దేశీయవిద్యాలముపుకాన్య దర్శిగారు వెంటనేదేశీయలకవిద్యాలయాద్యములను, చు ర్త్రుని, ఆ వాయుగ్యములను దెలియజేయవలెనోయెన్నడు.

పోస్తుమేను పామరంబుట:- నిన్ను నీనియరు క్రాసి దెన్నీ మేజిస్తే)లు గారియొద్ద పరాశక్తి కమైరే శేషవిద్యార్థింబు బడెను. రామస్వామియే మరేయొక ముద్దాబుయను చేర పోతు మేను శేషమొదలిం పొడిచి విశేషముగ గాయజేసిం బోలెనువారు చూచి చేసిరి. కీరిక వ్రై)శేషు కలతలు కలవలం. కడచి: 23 తేదీ రాత్రి 7 30 గంటలకు పోస్తుమేను పామరం పొచ్చు గొడ్డుమీద పోవుచుండగా మద్దాయి బాధిస్తే) ముగవచ్చి కడియై) యాయుధ విశేషముతో నెడనుచేటిలో ను కడిచేటి బాట క్రేలిలోను పొడిచింబు, పోస్తుమేను పొచ్చు రక్తమయము కాఁగా నతడతడవెడలె. ముద్దాబుయను వెంటనే పాపొయిరంబు కానికేవ్వాసిగుయేమొంటున్నయనునొకఁడు వారిని కలుసుకొనిపోయి పుచ్చుకొని పోలెను వారి కప్పుకొనెను. తదనంతరము పోస్తుమేను మరే గారు క్రత మానుపైతిక నీటి కొనపోబడి ౧౦ రోజులు చికిత్సించెను. మేకెస్తే)లు గారు ఇద్దఱు వైద్యోవ్యోధుల నాత్మయను ముయొక ప్రశ్న: సాక్షి సాక్ష్యమును విని విచారణ ఆంధ్రునెల 2-వ తేదీకిది లిపిపెట్టెను.

వృత్తాంత లేఖలు

బుద్ధాపుర వార్తలు.

(స్వకీయ విశేషానివృద్ధి నుండి)

కాలమానము.

ఇక్కడ కింద వర్షములు ముగియడమునకు కొంత ముందు. ఇన్ని దినములనుండి పంటలు పండగ నుండెడివి. భీతిలు మండిన పంటలు మృతములుగాని భీతి చూపినవి.

పురపాలక సంఘము.

ఒకటి, ఒకటి, నిశ్చయమునకు, తుదకు, ప్రాణము నిగిరి పట్టుకుని నిద్రముగానున్న తరుణమున పడిపోయిన క్రిందట, చెట్టులకు దేశములోని ఆముదపు చెట్టులకు, మా పుర పీఠములో స్త్రీయొద్దనుండి నీరుగుటగాంచి, యింక ముందు రోజు కుద్రలుగానుండునగా యింక ఆకలి వేసిందిగాని మౌనముగాను మౌనము కడుతుగానున్న భాగమును మరొక ముగియించునది, రోజులనుండి పుట్టచేతనో, ఆ గిరిపుత్రులకు భయము చేతనో, లేక పాకిరానందునో గాని తిరిగి గుర్రమును తీసి. మావారు రోజులనుండి జూపుచున్న యభిమానము ప్రకటించుట. ఇంక, రోజులనుండి జూపుచున్న. మొన్న నీ మధ్య కరిగి, చిన్న జడివాడు, బాపురము బహుమతిగా రోజులనుండి వైద్యులవారి పాదములను మరొక రోజులనుండి లోతునకు బురదలు కొరచింది. రోజులనుండి అలాగున నున్నది. రోజులనుండి యాలాగున నున్నది ఇంక ప్రజలను మేమేలాగున నున్నామో యిదియేమోనను. పుట్టు ముత్రము యథా విధిగానున్నది.

కళాశాల.

కళాశాలలోని మొన్ననే కిరీరానుభవదోరవాడు (ఇస్కొట్టు) దర్శించిన తర్వాత అన్ని కళాశాలలకు మాయాత్మక కళాశాలలో ఇంటర్మీడియట్ కేసులకు కష్టముగా నున్నది. నీరుగుట నుండియును విద్యార్థులందరి జానియర్ ఇంటర్మీడియట్ నిపుడిననుండి ముత్రము యున్నారని వినుచున్నాము.

యోగవ్యాయము కళాశాల.

కిరీరానెవరు బులును రామజోగారావుగారు, నానా గల సువాసనలను మాయాత్మకముగా అనేక వ్యాధులను బలవంతముగా గావించిరి. మాయాత్మకముగా వైద్యులను ఈయనగారి యుద్ధముల నామోదించి, యోగ వ్యాయము కళాశాల నొకదాని స్థాపించిరి. ప్రస్తుతమునకు పురపాలకమున కిరీరానెవరు గావించిన సుందర చర్యగా రెండునెలలనుండి నడుచుచున్నది.

కళాశాలము.

ఈమధ్య మాయాత్మక కిరీరానెవరు వారి కళాశాలము జరుపదముగా జరిగిపోయింది. క్రితము వివరించిన మేమాయన పరిగణించబడక దొడ్డులో అనేక దుష్కారములు జరిగింది. పాద్యమును సంతకము గొమ్మివాని యుద్ధమును కాంతముగా జూరజేసి పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు కిరీరానుల నాయకుడు గారు ప్రత్యామ్నాయము.

రాజమహేంద్రవరం వార్తలు.

(స్వకీయ విశేషానివృద్ధి నుండి)

కాలమానము.

రాజమహేంద్రవరం జూలై 29:— ఈ వర్షము నాలుగు రోజులనుండి రాత్రి పొద్దు వానలు కురియుచున్నవి. పంటలు పండగ నుండి. కాని బియ్యములకు, ప్రాజెక్టులకు, ఆక్రమించుననుచు చాలామంది బాధపడుచున్నాడు.

గోదావరి.

గోదావరి కొద్దిగా నీరు తగిలింది. ఇంకా వడదనము నీరు తగిలుచున్నది.

గోదావరి సాగుసమస్య.

గోదావరి సాగు సమస్యను గురించి నొక రిపోర్టు రాజమహేంద్రవరం పురపాలకమునకు పంపియ్యబడినది. దీనిలో కింది విషయాలు ఇవి:— నీటిలోపము తీవ్రమైనది. నీటిలోపము నుండి గానము.

వీధుల దీపం.

ఈ పట్టణమున కేటగో వీధుల దీపం యొక్కతన. ఈ పట్టణమున కేటగో వీధుల విద్యుత్తులు ఇంటిగూడి యిటు వీధులకు వృత్తులు కా లేక నీటి పానీయం. ఈ వ్యాపారములను పరిశీలించుచున్నదని వినుచున్నాను. ఇంగ్లీషు విద్యకు వ్యాపారము నుండినీ తోచుచున్నది.

కందుకూర్ రామచంద్ర రావుగారు.

నీటి కుమార్తె కీర్త్యు వివరాలు:— వివాహ సమయమున మగవల్లి వారు బోగములను పెట్టిరని తెలుసుకుంటే చి.తిలుగున్నాను.

హరికరి గారు.

నీటి కుమార్తె వారు గారి ప్రయత్నములకు సంతోషించుచు. వీరిమధ్య నెలకొని ఉద్వేగమును వివరించి. వీరికి వరలో. హరికరి గారు, దానినిగూర్చి, ఆంధ్ర దేశమునందలి సాంఘికజీవనమునుగూర్చి, హిందూదేశమునందలి రాజకీయ జీవనము, అందు గమనింపవలసి విషయములను గూర్చి పురమండలములో నున్నవారిని వీరిచేరు యింక వాలు నైదు దినము లుండెదరని వినుచున్నాను.

ఈ పాఠ్యములు ఎవరికైనా ఉండరాదు.

ఈమధ్య జరిగిన పాఠ్యములను వివరించుచు కాలేజీ పిన్సెల గారు ముఖ్యమంత్రిగారి వసతిగా నున్నాడు. వారు వసతిగా నుండుటలను విద్యార్థులకు తెలియజేయు కలిగినది. దొరతనపు వారి విషయము గూర్చి యాలోచించెదరని నమ్ముచున్నాను.

వసుగాన పుస్తక భాండాగారము.

ఈ భాండాగారమునకు గ్రంథముల సేవకువారిగా నమర్చు. అందులకు సభ్యులకు తెలియజేయు కలుచున్నది. గ్రంథములను గోరెవో గంటలకుండి చేచి ముందవలెను. కార్యదర్శి గారు దీని గూర్చి శ్రద్ధతో నెదరని నమ్ముచున్నాను.

సర్వజన పుస్తక భాండాగారము.

ఆంధ్రము లెవరికి సాధారణసంఘము యొక్క జరుగుచు యీ దినమున కార్యదర్శి గారు సభ్యులందరకు జూరము పంపిరి. ఇది విలయము లేకాదు. ఆ దినమున యుద్ధ సాంకేతికతను మనకు జూరపరిచియున్నది. కనుక అది విలయము లేకాదు. బెంగాళీలకు మామదు.

ఇంకొక విషయము, ఏ భాండాగారమున కయినను కార్యదర్శి యొక్క ముఖ్యము. ఈ భాండాగార కార్యదర్శి గారి దివరలో సేవకువారి యుద్ధముగా పంపిరి. ఈ మధ్య 3 నెలల నుండి పనిచేయుట లేదు. దీనికి కారణము లేకపోలేదు. నీటి కార్యపుస్తకాలయములో నొక భాగమును నీటిపుడు వ్యాపారము చేయుచున్నాడు. అందులకు శ్రద్ధగా పనిచేయుటకు వీలులేదు. కేవల ఎన్నికల దీని గూర్చి యాలోచించ సభ్యులకు జేచుచున్నాను.

ఎలక్షన్లు.

ఈ మధ్య 3 వ వార్డు యొక్క ఎలక్షన్ జరిగింది. అందు తగుత్ర లేదయో వచ్చింది. జిల్లా కలెక్టరుగారి కప్పిలు చేసి కొనిరి.

కాకినాడ వార్తలు.

(స్వకీయ విశేషానివృద్ధి నుండి)

సర్వజన పుస్తక భాండాగారము.

కాకినాడ జూలై 29:— డెల్టా గ్రామముల రయితు లిద్దరు చేరినవోట్ల నెల్ల గండ్లు మెంట్లు మెంట్లు గారి వరకునను వలన (1) డెల్టా నీటిసప్లయకి లంచములబాధ తీరునా? (2) సరియైనవారు నిప్పించి గండ్లు కొట్టివారన్న నెపమును రయితులకు నిప్పించుట జరుగునా? (3) వ్యవసాయదినములలో రయితులకి పిడిబియ్యవారి చట్టును తిరుగనక్కరలేకుండ సరిగా కాల్యలమెట్ల నీరునడుగుట తగిలించునా? (4) క్రింద వారు చూచి గంతోషించుట (వారు దుష్కృతులమెంట్లకును) వైద్యకాల్యలలోను పంటకాల్యలలోను గండ్లు పొట్టి పోవునటుల నీటిని వారిసంచార దినములలో వదలివెట్లు ముందును విడుతురా, (5) ఇంతవరకు క్రిందిగాక, ఇంజనీరువారి కిచ్చు కొనెడు అర్జీలకు సత్తర డిపార్టుమెంటులో వలె యందార్చు మెంట్లులైన నిచ్చుట కుత్తరపులు పుట్టునా, (6) బోడెలు లే:వోట్ల బోడెలను త్వరగా నిప్పించురా (7) పంటకాల్యలలోని నీటివెత్తనమును రయితుల కప్పగించక పూర్వ మిప్పటి లోపములను గవరించి యెత్తురా? లేక యథాప్రకారముగ నప్పగించురా, (8) ఏటేట వ్యవసాయసంబంధ దినములలో జిల్లా కలెక్టరు గారు, మాటించెండెం ఇంజనీరుగారు కలిసి డెల్టాలో సంచారము చేసి రయితులకు నీటి యిచ్చునది యొక్క కాలమున కనుగొనుట కుత్తరపులు పుట్టునా (9) కాలర మొదట భూములకు నీరు సరిగానందున నీకదా తెలియమెంట్లులో నెక్కవతరములు విధించిరి. ఇప్పుడు కడభూములవైద్యుల పుట్టునకదా నీ నెట్టిమెంట్లు చెట్టులో తగ్గించేయ నాలోచించురా? (10) అత్యవశ్యకమున వోట్ల మురుగుకాల్యవై తొట్టునకి నీటిని తిరిగివెట్టుట నెలవిత్తురా యను ప్రశ్న

తెన్నెయో వినబడుచున్నది. వరకునను నీటిమెంట్లు. రయితుల చెప్పినట్లు కనకాళి మిచ్చినట్లు చూచు. సమర్థతతో కష్టములను లోపములను సమన్వయించి చెప్పగలిగిన రయితులకు భూస్వాములకు సావకాళములేకుండ నేర్పాటులయ్యెను అన్ని సమస్యలు నాకాడిగవలె నొక కాల్యమై. నే:కాలమున వచ్చుటను మీ రెన్నడయిన చూచుట తగిలించెరా ను:యె నాగయి దండుశములకుండ తూరలో దానికి కారణమనియు నొక యుద్ధోగియుడు తా:శక్తిగమున నాలో ప్రశంసించె. సర్వవ్యవహారముల పట్టిననువలన శివుక మేలనగూడునది నాకు దృఢ నిశ్చయము కలదు. వారిసంచారము మాటొట్టుట నేత్రవ్యముగ నుండెను.

మ్యూనిసిపలు.

కడచిన పనులై దే:ద్దనండి యాపట్టణమున మ్యూనిసిపలు సెక్రటరీగ నన్ను. రా. రా. శ్రీ, జమ్యూనుడక శేష కామపంతులు బి. యే. గారు రాచకురుపునీరి గవారమున మురులైరి. ఈ మ్యూనిసిపాలిటీ కామస మొదటి సెక్రటరీ. వృద్ధులకు వారి తండ్రి గారింకను జీవించి నున్నాను. శేష కామి గారు శ్రేష్ఠపురుషు. పౌరులు, కవులు వారు వారి కుటుంబములకు తమ సాహజులని తెల్పియున్నాను.

గ్రామోద్యోగి గులు.

గ్రామమునకు కళాశాలలు జిల్లా తాలూకాసంఘములలో మె బట్టగా ఉండవచ్చునా, వారిని చేపియునా సభకు, మండలకలెక్టరు ప్రతిభులకుగ నెవ్వరయ్యనా, వారు మండలకలెక్టరుకు సన్మానసంఘమున సభ్యులగునందెవ్వనా, యసావిషయమునుగూర్చి యుద్ధోగిలకు గోదావరి జిల్లాసంఘమువారు కడచిన జనరలెలో చెప్పిరి రివిన్యూ బోర్డువారి వేర వ్రాసియున్నాడు. అట్టివానియందు గ్రామోద్యోగియలకు బోక్యును కలిగి ముండుట తగదని నిందు బోర్డు వారి యభిప్రాయమైట్లు జిల్లాసంఘమువారికి జవాబుచ్చిరి. పితాపురము వివపుతేను.

ఈ కేసులో ముద్దాయాని నిర్దోషులని జనాభిప్రాయము బలముగనుండెను. పాత్ర్యమునందర్భకుని కానబడదయ్యెను. అన్నసర్దును సమర్థతతో తమభారమును నిర్వహించిరి. ఈ నెరములో ముద్దాయాలను నెవకొక్కోర్లువారు విడుదలచేయుట కలన నందరకు సంతోషముగనున్నది. ఒక్కనిర్దోషి కిషింప బడుటకన్న మూర్ఖుడోషులు కిషును తప్పించుకొని పోవుట మేలనువాక్య మిందుసార్థకమయ్యెను. తాలూకాబోర్డు.

ఈ నెల 24వ తేదీని జరిగిన కాకినాడ తాలూకాబోర్డు మీటింగులో తాలూకాబోర్డు యెలక్షన్లను గురించి దొర తనమువారు జారీచేసిన డిక్టేనిబంధముల పరిశోధించుచి, వారివై బోర్డువారి యభిప్రాయములు తెలుపబడెను. ఉపాధ్యక్షుల సార్లు కొట్ల చెప్పినపుడు గవర్న మెంట్లు ఉద్యోగియలకే గాని జనసామాన్యమున కుపయోగకరములుగ తేనంతన వారిని దొర తనమువారివలె చేసుకొనడని తాలూకాబోర్డువారి కేకగిని ముగ చేసిన తీర్మానమును దొరతనమువారి కంపుటలన లాభము కనబడకని డిస్మిస్సబోర్డు (వెసిడెంటుగారభి) ప్రాయులైరి. తనతీర్మానమును లెక్కలతో కూడ దొరతనమువారికి పంపుడని తాలూకాబోర్డువారు డిస్మిస్సబోర్డువారిని ముల కొనుచు తీర్మానించిరి. తాలూకాబోర్డువారు గవర్న మెంట్లు వారిలో సరిగా నుత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుకొనుట కు కారము లేనిలోపముయొక్క ఫలితము లివి. తాలూకాబోర్డు ఉద్యోగియలలో 20 రూపాయల జీతముగల వారు మొదట కిషింపబడి నపుడు జిల్లాబోర్డు (వెసిడెంటు)ను ముత్రమేగాక జిల్లాబోర్డు నకు కూడ అప్పిలు అధికారముండవలెనని దొరతనమువారికి దెలుప నిశ్చయించబడెను.

పెద్దాపురం వార్త:— 1915 సం॥ 30 జూలై 25 తేదీ సాయంత్రము ఘన 5 క్లకు ప్రారంభించి శ్రీ లక్ష్మీ విలాససమాజములో మనమందఱుచేయు కర్మలలో మొట్టమొదట “సంధ్యావందనము” నుండి విరాభుట్టణము వాస్తవ్యులను, ఆంధ్రోపాధ్యాయులను, ప్రస్తుతము పెద్దాపురములో నివసించియున్న బ్రహ్మశ్రీ శ్రీ శేషలి నుబిహ్యణ్య శాస్త్రిలు గారున, కాకినాడ వాస్తవ్యులకు, పండితులనుగను బిహ్యశ్రీ, శ్రీ. కాశీభట్ల బిహ్యణ్య శాస్త్రిలు గారును ఉపన్యాసము లిచ్చియున్నారు. తత్సభకు సమాజ మెంబర్లు పురనాములను కూడా దయచేసి శ్రీ శేషలి నుబిహ్యణ్య శాస్త్రిలు గారు, 1 ఆగష్టు 1915 తేదీ ఆదిత్య వారమునాన ఇంకయు విపులముగా ఉపన్యసించుటకు సంగీకరించి నున్నాను. అని లేఖా మారుల అప్పయ్యగారు వ్రాయుచున్నాడు

సుశీల

చిరచిత్తు కథ

మధ్యదేశమున బహుపురాతనమై సర్వజన కరముయై యొక సంస్థానాధీశుని ముఖ్యవర్తమానైన పెద్దపల్లి యను పుర వరముగలదు. అది విదేశముల కేగి కళల సభ్యునిచే గౌరవ కృతార్థమై యోగ్యతావ్రతములను బడసిన కల్పితకాలచే కట్టబడక కంఠకమానగతముగ నేర్చిన పనిచాలచే కట్టబడినను, బాహుల్యవైఖ్య కాస్తాను సారముగ గట్టిరా యని మాటలు సద్భ్రమములుఁట. పంక్తులుగా తీర్చబడి యుండెను. అందలి రాజవీధి యొక ప్రక్కలను గొప్పసాధనము లలిగి, మూల్య దోక వైపున నడయించి మరియొక వైపున నస్తమియము న్నాదానము కంకపాదమునట్లు, సరిగా తూర్పుదెవరలకు వ్యాపించియుండెను. ఆరాజవీధి మధ్యముగా భవిష్యత్ పిత్రా దిత ధామన జీవనముచేయు విద్యాప్రాధులైన విప్రులగతులు, వ్యాపారమునకు పుట్టినిల్ల, శ్రీకృష్ణక ధామ మై మాదేశము యను కోటిశ్రీమణులన్నారని యేని నాచి చెప్పిరిగితిమో అట్టి మామనాడిల చేతన యలంకరింపబడి యుండెను. ఎచ్చట భగవంతునియొక్క మనజేత్యుమాలి అందెయే తీరుదురు. కాన యా పెద్దపల్లినుండి చీలిన యొక కాపురము తమ వారలచే ఆరంభమిడి యుండెను. రాజసాన మగుటచే అందఱు బలపరాక్రమకాలు లయిన శ్రీమణ్యవంశజులను గాపురముచేయు చుండిరి.

ఒకనాటి మధ్యాహ్నము రాజగంట్లల సమయమున యొక యాదవుడు మేడదిగుర గడలలో నొకటగు పాకకాల యందు భోజనమునను దీర్చుకొని సోపానములమీదుగా సో భోజనముననున్న తన కడుగు గృహము ప్రవేశించెను. అం దొకభాగమున మెత్తని పగులు దోమతెరగోనాడిన చక్కని పంజిమంప ముండెను. మరయొకభాగమున నేలొందిన ఒక గురు రత్నకంఠము పరచబడియుండెను. ఆతడు రత్నకంఠముపై వేయబడిన దిండును నానుకొని యెచ్చటనే యుండిన గోడదీగనుండి యొకభాయాపటమును చేత దీసికొని "ఏమగ నాలున కీ యందము, ఈసాగను, ఈయెయ్యారము యీ టులును, ఈతగురు, ఈనీటు, యీమేనినకుపు, డోనా జ్ఞానగర్వము, ఈజట్టకట్టు, వేయెండ్లు తలక్రిందుగా తనకు చేసినను కొంచెమైనను అలవననా? ఆహా! చిత్రకారునికే యట్టి భాయాపటములకు జీవము పోయినట్టి యుండిన నా ముగిల వలసి వాధ తప్పి వొంగిపోయి యనుసరించవలసిన యిక్కరలేక పోయియుండునుగాదా!" యని యేమేమోతల పోయును ఉన్నాదునివలె వెట్టివేపులు చేయుచుండెను. ఇంత లో నాకన్నీకుముగా నెనరో వైకినమృత్యువైశ్రాంతిని వచ్చెను. అదివిని మనవైత్యుడు ఉలికిపడి కనువిచ్చియాయనకి యొకదినముందర విగ్రహమువక్కలాటలు సుగంధ ద్రవ్యముల లో కూడిన యొకపల్లెయమును చేత దీసికొని తనయెచ్చట నిలువ బడి యుండెను. ఆమె, ఆయన కనుసంజ్ఞవై మార్పుండెన తదు పరి నారినపురి కీ విధముగా సంభాషణ జరిగెను:

"మహారా! నా చేతులతో మీ కాకులు మడిచి యిచ్చి చాలదినములయ్యిరి; నేడేనో నాయదృష్టమున కొంచె మనకాళ మిచ్చితిరి. నా కోరిక నెరవేర్చుకొందునా?" యను దు నా పదములు మన నిరతుర కుట్ట చేతులకు చూలకు లై ఆత్యుగ్రముతో

"యేమి! నీ విచ్చు దానవు! నే నేనుకొను నాదవా! తాళిగట్టిదోమనున యింటనుండుగని యింత గంజి పోయు చున్నాను. కుక్కను దగ్గరకు దీసిన మూతలయు నాకి వెట్టి నట్లు వడ తెరుగక నోటికి కచ్చిట్లు కదరు చున్నావు" అను నప్పటి కామె గుండె నీరై కన్నీరు చెక్కులవై నార కడు దైవముతో,

"ప్రియా! నాకెప్పుడు మొదలుకొని ప్రతి యవయవమును మీ సేవకై యిచ్చించి మీవలన నుభయ మొందవలయు నను తలంపున నెట్టి సంభాషణ చేసితి గాని మిమ్ములను విసికియటకు గాదు. అట్లు తోచిన శ్రమింపును. దయాపాత్రురాలను. తద ధీర జీవితక. నా తలదండ్రులకు విడవాడి సమస్తము మీరే యరి నమ్ముకొని మీఃప్రముఖులలో పాలొంద వలయు నని మన సార యించి నన్ను నేను మీకు స్వాధీనము చేసికొంటిని. నీట ముంచినను సాల ముంచినను మీదేభారము. నిరాశ్రయను. మీ దాసురాలను"

ఇట్టి మాటలవట్టి రాతి గుండెనుయొనకు కరగక పోవు నా? ఇది యంతయు వినిన పిదప నా యాదవుడు మనమున నేడియో మూల్యుడు "సుశీలా! నీవు చెప్పినది నా సవమే అ యిన, యిప్పుడు నీవు నన్ను చేయుమననజేమి? కూటికి గుడ్డకు నీ కేమియు కొడన చేయ లేనుగా! ఇంత కన్న నీ కతికయ మేమి కావలెన?

"రమణా! మోర నెలవిచ్చినట్లు నా కన్నవస్త్రానుల కే లోపమును చేయలేదు. కాని నాతోడియొకరు లందగు తమ భర్తలకేదుర్నామములు లేక భర్తృభజన, కుమారవణ గృహ నిర్వహణ మున్ను కు శ్రీ రాజ్యమును చక్కగా నేలు

ట కనకాశును గలిగి నుఖులై యుండగా అదన్నియు నావిమ యమున ముఖ్యమగుటచే నిరంతరము దుఃఖ సాగరమున ముగిసి, క్రుంగి, కృశించి పోవుచున్నదానను. మీరు మీ కాలు మంతయు వేశ్యాగృహమున నే గడుపుటచే నే ముఖూర నకు చున్నాను. మీరును లోకాపవాదమునకు లోనగు చున్నారు. నేను మీకు చెప్పించితి సమర్థ కాలముగాను తమపరి మీదిల్ల మునా ప్రాప్తము. పాతులవలలో తరులకొని బాగుపడినవా డీలోకమునలేడు. వారలకు ధనమొపగుట నేలిన బుద్ధిగలూ హామముచేయుటయే" యని యాపత్రితర తనశ్రమలన్నియు సతివినయ భయభక్తులతో మెల్ల నడవగా మన పాంధుని దేవము లోహగ్ని చేరవులును

"ఫీ! మూఁకకునా! చనవుగా మట్లాడుచున్నందున లేనినది యధికారమును సృష్టించుకొని నాకు బుద్ధిచెప్పకచ్చి తివా! నాయెచ్చటనుండి లేచి పో"య్యరి తనపాదమున నొక తన్నుతన్ని నీవాలులేచి మేడదిగి తనప్రాతానోన ననుసరించి పోయెను.

ఆహా! ఇట్టి మూఁకారోచణము కొందరుండబట్టియే గా నామహాపత్రితరై యగ్నియొనకు దాడునోయ మన యా రాగ్యుతలలు కిక్కట్టులు సంభవించి, పరులనునంచించి ద్రవ్యా కర్షణచేసి సోమరీతనముచేయు వారకాంతల కింత నిలువ నీడ దొరకుట!

పాపమా ముగిల స్పృహతప్పి నేలకొరెను ఈ కర్మం తయు మరుగుననుండి వినుచుండిన పొరుగింటియల్లాలాక తెన చెలికత్తియను సమిపించి వైశ్యవచారములచే నామెయూ ద్భయపోగొట్టి "సుశీలా! యిదియేమివెట్టి! నీకు మరెపోయి నదా యేమి? భయపడకును. నే నీకొకయుపాయము చెప్పె దను. నీనట్లు చేసితివా, నీ భర్త నీస్వాధీనమగుటయేగాక నీను విడిచి మరియొకస్థలమునకు పో వెరచును" అను నీమాట లామె వీనులకు వినినవచ్చిన, నతిసంతోషముతో "అక్కా! నీశ్చ యముగా నీవట్టిమామనే మామిన నేభక్త్యురాలగుదును. నీ మేల్పెట్టికిని నీ అను వీదోయొక మామగు వెదకక యుపే తుచేసి నీనీకొకమున లేచిదాన నగుదును. తెలిసినవాకి నేరు చెప్పవలయునా?" యను దీనాలాపముల నాడగా నానుతన శ్రీ కొంతనేపాలోచించి, తెలయుచి, తెలయుచి, "తెలిసినది, తెలిసినది" అని బయటికివచ్చుచుండు నామెచెవిలో నే దియో మాది రాకు నచ్చినచారిని పోయెను.

అత్యుదాసించు భాగ్యవైశోపమున రాత్రియెనిమిది గంటలవరకు తన యిచ్చనర్చివట్టు లిరిగి తదుపరిఇలునేరకు. ఆయన కన్నుపరికి ముగిల వంటకమంతయు నీధముచేసి వచ్చినవెంటనే యాదవియు వెనిమిడికి జూపి

"నే వెళ్ళుచున్నాను. యిక మీయిచ్చను మీయిచ్చనచ్చి నట్లు తిరుగుడు" అనిచెప్పి యిలువెడలెను.

ఈ మాటలు చెనినబడిన వెంటనే అత్యుదా సించు నిశ్చేష్టుడై యేమియును దోచక భయ సంధ్ర మా శ్చ క్షయలతో తన సతీ తిలకము వెంట నంటెను. ఇట్లువు రాకరికన్న మరియొకరు వేశ్యాగ నడిచిన పిదప అత్యుదాసించుప్రయాస సుమీద తనభార్యకు కరమునట్టుకొని

"ఇదిమేమి నీకు చెప్పవారలేక నా యింతయురారత్ర ము బయలుదేరితిరి? ఎచటికేక నెందితిరి?" అని మెల్లన నడిగెను.

"మీరు మీసాఖ్యమునకై యొకమామ జూయకొనిన నే నెంతకాల మిట్లుపడవలయు నని నాతోడ నేను జూయ కొన పోవుచున్నాను." అని చేతిపట్టుకు నదలించుకొని ముం దుసాగి పోనుండించెను.

"సుశీలా! ఆతిసాహసము చేయకును. ఏపరియైనను మగనానికి జెల్లుకు. శ్రీయే యిట్టిదోకి పొరబడిన రంతులాడి యనియు, నానికీ యనియు, కులభ్రష్టమనియు, తెగించిన యా దుదనియు, రాగ, గయ్యాళియనియు పలువురు పలువిధములు గా తూలనాడెదరు. మూఁపు పట్టు పట్టుకుము" యని చెప్పినంతలో ముగిల— "అవును ఇట్టికావ్యములు శ్రీయచేసినిం దాస్యను.లగుదురు న్యాయమున్న నిటులగా దా యుండవల యు! సర్వసముదేశముపరమేశ్వరుడు ఒకరికొక తిరునకు మరియొకరికి నికొకతిరునకు భగ్యకాస్త్ర మేర్పరునా? ఇప్పుడి వృథాద్రవంగమే? మీకు నాకు నేటితో బుయ్యము తీసినది, మీతోడ మీది నాతోడ నాది."

పాపమా అత్యుదాసించు కపుకు చలముగమ్మి యే మని ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకును పాలుపోక "నాయనరాధియు త్తమింపుము. ఇక నన్ను డిట్టివృత్తములు చేయనని యేప్రమాణ ముచేయుమనిన నడిచేనెదను. నామామము కాపాడుము, నీయి చ్చనర్చివట్టు ప్రతర్థించెదను. పోదము రమ్మ" బ్రతిమాలు కొని యింటికి తీసికొని వచ్చెను.

అది మొదలు మన అత్యుదాసించు ముగిలలు ఆశ్చర్యకృతమాలతచే బంధింపబడి శ్రీలోదకన్యాయమున కాలముగడి పిరి. ముగిల తనచెలియొక్క బుద్ధికుశలతకు చాల సంతసించి పలువురియెచ్చట ఘనపరచెను.

గవర్నరుగారి పర్యటనము.

మహాజనసభయొక్క నూండలిక నానాసంఘము.

"మహాజన సంఘ సభ్యులారా! మీరు వివేచించిన విషయములు విశేషముగ నున్నవి. వానిలో నిదివారు కృత సాయకృత్యాభివృద్ధికొర కిచ్చు మచ్చుసాలములనుగుటించును, తాలూకా సంఘములను పౌరకన్య ప్రాబల్యముగ జేయ గుటించును మాటలాడి మున్నగు పట్ల పరీక్షల వారి సభ్యత్వ పదవికి నర్హుల జేయు విషయము మోదోశ్యములతో సంబంధించిన దగులలన గలదు చిట్టట కలనపడదు ఆరంభవిద్యావిధానమునందు కృతసాయ కృషిలోభకములకు పౌరకులగుడబోయరుఁటయటకుగుటిం కొరతనమువారు ఈ సభ్యనాలోచించివారు. జరిగియు విధాన మును దగుఁటు మార్పుటకు నేర్పాటులు చేయబడుచున్నవి. పాఠశుద్ధ్యవిషయమునను, వైద్యసహాయ విషయమునను, పర్యటన సంఘముల నేర్పాటు జేసి పని జేయుచుండున్నాము. అది జయప్రద మైనది అట్టి సంఘములిచ్చటకుగాడ రాగలవు. ఈదు మూడు గాగ్రయములకు పుర్యేముగ వైద్యకాస్త్రజ్ఞుని నియమింపటకు నిపుడు ధన సహాయము చాలకు. గాగ్రయినికేములకు నిపుద్ధి జేయుపని నొక్కసారిగ నెత్తుకొనటకు కలనపడదు. ఈ విషయమున 1915 ఫిబ్రవరి 16న లేదని కొరతనమువారు కార్యవిధాన మును నూచించియున్నారు. పురీతివిషయమునలె నదియును ధనసహాయములేక ఆలస్య మగుచున్నది. గాగ్రయ పంచాయితీలను, ముత్తమమైనది దానివిషయమున కొరతనమువారు కొలదికాలములోనే యుత్తరవుల నొసంగలరు. సహకార కాపురము నుత్తరసర్కారులకు నొకసహాయ రిజిస్ట్రార్లను, దత్త మండలములు చిత్తూరుకలిసి యొక సహాయ రిజిస్ట్రార్లను నియోగించితిమి. మీభాగపు రిజిస్ట్రార్లకు మీకు సమీపముననే ఆనంతపురములో నుండగలకు. సబుజడ్డిని యోగమున గుటించి యుత్తర మ న్యాయ స్థానము నా నాలో చించి చొరతనమువారి యనుమతికి బంపివచ్చును ఆలోచించ నగును. రాయవోటినుండి వెంటలకు రెదినన్యూ డిజరుకాన్య స్థానములకుబలయొగుదుటకు వీలుండదగుకొ నెదను. బట్టెలులో నలు మేజిస్ట్రేటును : యోగింపు విషయమును కొంతకాలముగా రాలోచించుచున్నాను. కమలాపురము, నీధకటకు విషయమున నిపుడేమియు వైద్యులకు వీలులేదు. అదనిచేతమగు ఈ మండలమున అటవీకాపు విషయములు మెండు గ నుండుట సహజము. మీరుచెప్పిన కలనాల్సన్నిటిని సమర్థుల గుటకు వీలుపడక పోవచ్చును. కొన్ని విషయములు తెనకతో కొరతనమువారి విచారణలో నున్నవి. గాగ్రయ సమీపమున వంటచెరుకు అక తులన జెల్లుటకు అటవీకాపు సహకేమునాః త్రివారములకుజూచిన గాగ్రవీలపడెను. ఒక నన్ను పల్లెలకు వెంటి భుక్తిఅనినబలు చేయుచుండుడిగివారు. ఇప్పుడుగుర్తీతలమధ్యకు అమ్ముచున్నది. భుక్తియను నిబు చేయడపు విషయమున 1914 మేము నెలలో జరిగిన కాపన నిర్మాణ సభలోని వాద ప్రతి వాదకులకు జరుపుకొనవలయును. రిజర్వు అకపులలోని నీ నుచితముగ కోసికొని నిచ్చుటకు కోరయున్నాను. ఈ యిదిగరలోనే యావరింపబడుచున్నదని తెలియదను పచ్చిక బయళ్ల మీద గొడ్డను నిట్టు! నుచితముగ నెల విండని కోరినా తమున నూటికి గిరూపాయిలకుంతునపుచ్చుకొను యంతభారముకాదు. పచ్చియెత్తు పంటకు "నీనోలేజి" పప్పు విషయమై యాపర్యటన వినినాను. దీని విషయమున అదవుల విచారణసంఘము రుగినవాకలు చేసియున్నాను. ఈసందర్భమున జరిగిన యేర్పాటులు నూతనములు. వీరవలన గలుగునపుముల శక్తిండు కొఱకు శిధనహించి వాకలు చేయుండు ప్రయత్నించెదను. నీటికనతి యేర్పాటుల విషయమున మీరుదాహరించిన తుంగ భద్రకాశ్మి నదుల ప్రాంతలు ఆధికకర్తయు కారణములు. అందు చేత నిపుడు సమకూర్పు కుండవడికి అనట్లునుట్లు వచ్చును ఇం జి నీగు లాలోచించుచున్నారని మీక తెల్లకు చెప్పె చున్నాను. మీరు నా క్రుచ్చి న కచ్చెము లన్నియు సత్యములును, అత్యధికవాధకరములును ఆయన కాని ఇంజనీరులవిచారణాంతరముగాని యేమిచేయుటకును వీలుపడదు"

అని యిట్లు ఆయా వివేకంకు దగిల్లు సమాధాన ముల జెప్పి, తమకును శ్రీ ప్రభుగారికిని నొసంగబడిన సన్మానమునకు పౌరకులకు భింపదముల నొసంగుచు, చుక్క కమకు కడవనగరమును సం దర్శించిన పు టికి టు గలిగిన మానందమును కృత్యపరచి ఈ సుఖమును మద్రాసు యుద్ధ నిధికిని ఆ సుఖ పత్రికా యో కును ఆహ్వానపపు వాకొసంగిన యా 500 విరాళమును బరంగముగా తెలియపరచుచు, నయ్యన అత్యంత దృఢాభిప్రాయ వినియంగడించిన, తదనంతరము పురమున జూయటకు రమగ నలంకరింపబడిన రమావారియొడ స్వాగతీకి టి టు కు శ్రీనాథ రెదినన్యూ యాలోచనాంబరని కే.లంకా ప్రధ ముకారుల సమావేశపరచి కలిగొనెను. ప్రతివ్యక్తికా

చెన్నపురి వైద్య కళాశాల

బహుమతాన ప్రధానము

విద్యార్థులు సాయంకాలము చెన్నపురి వైద్య కళాశాలము క్రింద సాంస్కృతిక కార్యక్రమము నడిచెను. అందులో ఆంధ్ర విద్యార్థులను స్వయం జనరలు మొదలుగా గల వృందములు కన్పించుచున్నవి. వీరిలోని చాలా మంది ఆంధ్ర విద్యార్థులను సహజముగా గుర్తించుచున్నారు.

ప్రధాన బహుమతిగా రుపకావ్యము.

ప్రొద్దుపాటులు ప్రకారము ఆంధ్ర విద్యార్థులలో పరీక్ష పట్టిన విద్యార్థులకు చాలా లాభకరమైనది, వారు వైద్యులు అవుతూనే ఉన్నప్పుడు వైద్యమునందు, అందులకు కాలావసరము చాలా వృద్ధిచెందినది. ఈ విద్యార్థులకు యువ యోగములు చివరసంస్కారము పరీక్షకువెళ్లు విద్యార్థులకే జూరగా తెలియును.

మదరాసు "ఆసుపత్రిక" పంపిన 14 విద్యార్థులలో కొందరు వైద్యము నభ్యసించుచు, తక్కిన వారందరూ బొంబాయిలో నడిచిన పరీక్షలో కృతార్థులై రినియం అందులో ఇద్దరు మొదటితరగతిలో తేరిగియున్నది.

ప్రొద్దుపాటులు ప్రకారము పరీక్షకువెళ్లిన ఇరువురిలో శ్రీమతి మైకేల అమ్మగారు మాత్రము జయత్రయియిరి. ఆమె పరీక్షకువెళ్లిన చదువు నిమిత్తమై సంవత్సరానికి 200 సవరణము విద్యార్థి కేరళము పొందినదానికి గాను చాలాసంతోషించి ఆమెకు ఆ నేక అభినందనలు లభించిరి.

దైత్యకటకు జనరలుగారి పరీక్షకు వెళ్లిన 29 మందిలో 7 నరు మదరాసునా రినియం, అందులో 3రు మాత్రము హిందూజాతియున కంతయు సామాన్యమున పరీక్షలో కృతార్థులై రినియం చెప్పిరి. మిగిలిన విద్యార్థుల పరీక్షకు సంవత్సరములకు వెంచరెననియు, విద్యార్థుల సామర్థ్యమునకు సమానులగునీ పరీక్షకువెళ్లు వైద్యులకు చదువులకుగాను ఇతరపరీక్షలను అవసరము లేకుండునట్లు చేయుటకును ఇంటికమిడియు పరీక్షలో కృతార్థులైన వారి కే ప్రైవేటుగా వైద్యమునకు యువపాదించబడినది తెలియజేసిరి.

మదరాసు గవర్నరు మెంటువారు దైత్యకట వీరసానిగారి పండుగనుండి 5 నరు ఆదవారికి 7 సంవత్సరముల కాలము (2 సం. ఇంటకు విడిచియు పరీక్షకు 5 సం. వైద్యవిద్య చేయుటకు) విద్యార్థి కేరళము లిచ్చుటకు నిశ్చయించుచున్నట్లు వైద్యవైద్యులతో తేరినవారి కన్పించెను. అందులకుగాను చూపిన సత్కారముగానే వైద్యవిద్యకుగానే వైద్యులకు సహాయము గవర్నరు మెంటువారు చాలావరకు చేసిరి. ఇది నీచులో విద్యార్థులకు తేరిన వారు ఆంధ్రమునకు వైద్యులవైతొక విద్యులు. ఈ విద్యార్థులు మదరాసులో నిక బాగుగ వ్యాపించుటకు కొంతకాలము కర్షణ జరగవలయునని ఆశాసనము.

అగ్రాధికారిగారి విద్యార్థులకు బహుమతములిచ్చి అందులకు వారు వైద్య పథకు తగిన అభ్యుత్థులు గాదనియు అందు తాను కెస్సరలైన దంతయు స్వయం జనరలుగానే చెప్పిరియు చెప్పిరి. ఆ సుపత్రిక ఓడ విద్యార్థులకు సహాయము చేసిన విద్యార్థులకు ఆ నేక అభినందనలు లభించుచున్నట్లు ప్రెస్సి కేయలైన వారికిగాను కొంచెము చెప్పిరి. విద్యార్థులకు ముఖము ఆసుపత్రి కేరళావైద్యుల విద్యార్థులకు పరీక్షకు అచ్చట నడిచినవిద్యార్థుల కృత్యమును కొన్నందుకును వారి నందరిని కృతార్థులు చేసినందుకును చాలా సంతోషించిరి. వైద్యవైద్యులకు తేరినవారు వైద్యార్థులను నొందుటకు విద్య విద్యార్థులకుగానే చేసినవిద్యార్థులకు గూడ చాలా సంతోషించిరి.

వైద్యులకు వాటికి వృద్ధియునా ప్రతిమనియు ప్రసంగించిన వారి కేరళ వైద్యులకు వ్యాధివ్యాధులను గూడ వైద్యులకును గూడ వైద్యులకును గూడ సాయము నుతవా వైద్యులకు వైద్య విద్యార్థులకు చేయుచున్న సామాన్యముల కథలకుగాను సహాయమును గాక అనియు సహాయమునంది ముగించిరి.

స్థానిక వార్తలు

కాలమాసాన్ని: — నిన్ను సభిష్టాన్ని 91.7 మాత్రము; ఆధిష్టాన్ని 78 మాత్రము.

దీపములవేళి: — కేరళ కేపు సాయంకాలము 7.5 గంటలకు దీపము వెలిసింపబడును.

చెన్నపురి నున్న దాన సమాజము: — కడవి: పక్షము 1 నమలలో విశేషించి 700 మంది పేదల కన్నదానముగా వింజించెదరి.

నిమ్మ జాత్యుద్ధారక సంఘము: — వ్యాపక పాడియందలి సంఘపాఠశాలలో కేపు తెల్లవారి 8 గంటలకు బ్రహ్మనందస్వామిగారు కృతజ్ఞతనుగూర్చి యుపన్యాసించెదరి.

యువజనుల మహామృదీయ సమాజము: — కేపాడివారము సాయంకాలము 5 గంటలకు మాంటుకోడ్డునందలి మహామృదీయ క్షిప్రాపాఠశాలలో ధర్మజనుల గూర్చి వాద్యతేరివాదములు జరుగును.

మురళీగానసభ: — కేపాడివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు బార్బిక్ వ్రాసు నాగాయన మొదలెడిది. 24 వైశ్య సుత్రమున క్రిమతి సరస్వతి భాయిచే గండనాచర్యము ప్రసంగింపబడి కాలక్షేపము జరిగెను.

వరంగిలొండ కాలక్షేప సభ: — ఆలందూరు నందలి హిందూమత బాహర పాఠశాలలో కేపాడివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు వాద్యపాఠశాలలో రామానుజ నాయకుగారు ప్రసంగించెదరు.

మహా జనోపకార సంఘము: — కచ్చి యప్పు కళాశాల యజ్ఞక పండితులు సి. ఆర్. గోవిందరాజు మొదలి యుగము కేపాడివారము సాయంకాలము 5-80 గంటలకు చెంగలవరాయ నాయకుల ఆశాధ కరణాలను నందలి పిల్లలకు విద్యను గూర్చి యుపన్యాసించెదరు.

రాయపుర ముపన్యాసములు: — కేపాడివార మసరాపాటు 8 గంటలకు రాయపురము తూర్పుమాదాచర్చి కోడ్డులో పి. మందరమూర్తి నెట్టిగారు ఆగ్రహ ముగ్రహములను గాక ప్రేమములను నిలిచిపోవు"నను విషయమును గూర్చి యజ్ఞకమున సభ్యునించెదరు.

పేదవిద్యార్థుల పాఠశాలల సంఘము: — కేపు తెల్లవారి 7-80 గంటలకు మురళిమొదలి పిల్లల సంస్థకు గృహముందు వైద్యకాలేజీ సంబంధించిన చచ్చిదానందము పిల్లగాని పాదరక్షమును గూర్చి యుపన్యాసించెదరు. ఎన్. క్రిని వాసవ్యంగా రిగ్రాఫవాధిపత్యము వహించెదరు. జి.సి.కోలో గారుపాద ప్రసంగించెదరు.

ప్రథమ చికిత్సా ప్రసంగములు: — కచ్చిడియా గిట్టునెల 18-వ తేది సోమవారమునండి మదరాసు ప్రాగ్ సిమ్మెయూనియను స్కూలులో డాక్టర్ ఎమ్. గోవిందరాజు మొదలియగువారు ప్రధమచికిత్స గూర్చి యుపన్యాసించెదరు. వానిని విశిష్టముగా తమ దక్షిణాస్తులను 10-వ తేదిలోపల ప్రధానోపాధ్యాయునకు పంపవలెను.

వేంకటగిరి ఆమెయూర్ నాటకసంఘము: — విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో కేపాడివారము సాయంకాలము 5-80 గంటలకు మదరాసు వైద్యనాటక ధనపహాయము చేయునిమిత్తము ప్రహ్లాద నాటకమును, ఆగస్టునెల 7-వ తేది శనివారము వాడురాలి సారంగధర నాటకమును 8-వ తేది యాదివారము వాడు సాయంకాలము 5-80 గంటలకు వాడుకా పట్టాభిషేక నాటకమును ప్రదర్శింపబడును.

ఒక ప్రాంతదొంగ పట్టువడుట: — బాబూ నా మాంసరముగల మహమ్మద్ అబ్దుల్ ఖాదర్ ఆ నడిప్రాంతదొంగ కడవి 11-వ తేదిని వైకాఫ్ ట్యూకోడ్డులో రాత్రిపడయాడు. మండగా, సదిన పైకత్తు రామనాథపిల్ల వారి నరెస్తుచేసెను. ఆ ప్రాంతదొంగ యిదివరకు గాల్గుపర్యాయములు కేరళావలెడి పీఠకోడ్డు నెం 110 గు 12 వైశ్య సుత్రము "డి" డివిజను వారి పరామరకకు లోబడి కేడీగా నున్నాడు. పీఫ్ ప్రెస్సి డెస్సి పేజిపేర్లు గారు వాడొకసంకల్పము సత్ప్రేరేక్షకుగా నుండుట లాజ్జాపించిరి.

శ్రీవేంకటగిరి ఆమెయూర్

దేమాటిక్ సానయటి

ఆంధ్రనాటక పితామహులగు బ్రహ్మశ్రీ ధర్మరాయ రామకృష్ణమాచార్యులచే విరచితరచన

ప్రహ్లాద నాటకము

విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో

1915 ఆగస్టు 1 న తేది ఆదివారం సాయంకాలం 5.30 గంటల మొదలుకొని ప్రదర్శింపబోవుచున్నాను. టికెట్లధరలకు హస్తకత్తిల జూడును.

పకటన.

మాదివారములో జీవించుచున్న శింగటా: బసవయ్య నాయకుడు, మాగ్నహునుండి ఆంధ్రగో సెల జూలై నెల 20 వ తేది లగాయకు లోగించినాను. మాపేరుచెప్పి ఆతనుచే నియోగ్యులకు మేము జవాబుదారులము కాము. అత:లో యే:వయమైగాని క్య:హరించువారు ఆయా క్య:వ హేయులయొక్క ప్రతిఫలములను భరించుటకు తామే జవాబుదారులగుదురు.

చెన్నపురి. శ్రీరాజా బొమ్మదేవర వేంకటేశాంజేట, రత్నమ్మ బహద్దరుగారు. డైటన్, నావును 81-7-5 సాకులూరు రాజి.

శ్రీదా విహారవార్తలు

పచ్చయప్పకోలేటియం దుండు క్లాసుక్లాసుకు జరుగు కాలిచెండుపందెము (ఫుట్ బాల్ మ్యాచ్)

లాకాలేజిలో చేరిన క్రిడాభిమానులందు నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలకు పచ్చయప్ప కాలేటియం దుండు మొదటి క్లాసును వారికిని, ప్రొఫెసర్ల వారికి ఒక "మాచ్" జరిగెనానిని చూచుటకు వెళ్లెండు కచ్చియుండిరి. ప్రొఫెసర్ల వారి బంతిని ఒండొరులకు బంతిని, చాల సామర్థ్యముగా మార్చుకొనుచు, ఆడి, కాలేజివారిని అతిసులభముగా ఓడించిరి. ఆటవిక్టరీ సార్వరస్యముగా నొంది మామణుల హృదయాం దంతై యుండెను.

ఆరంభముననుండి స్కూలువారు ఎక్కుడు శ్రద్ధతో ఆడి 5 నిమిషములలోగా "గోల్" చేసిరి. కాలేజివారు స్కూలువారితో సరిసమానము కావలయునని ఎంత ప్రయత్న పడినను ఏమియు చేయజాలకపోయిరి. ఇట్లుండ కొంతకాలము బంతిని ఇటువలె విపర్యయండలతో విశ్రాంతికాలమరిగెను. తదనంతరము, ఆట ఆంతరగతముగా నుండలేదు. గాని స్కూలువారు మతిమూడు "గోల్" చేసి పందెము గెలిచిరి.

మదరాస్ ఇంటర్ కలీజియేట్ టూరగ మెంటునందు రాబోవు విహారముల వివరము.

(ఫుట్ బాల్) పాదకందుక క్రీడ.

ఆగస్టు 2 వ తేది (1) మెడికల్ కాలేజీకి, పచ్చయప్ప కాలేజీకి, (2) ఎంజినియరింగు కాలేజీకి, పెన్సిడెన్సి కాలేజీకి.

ఆగస్టు 5 వ తేది (1) లాకాలేజీకి, క్రిస్టియన్ కాలే (2) రాయపురము మెడికల్ స్కూల్ వారికిని, ప్రెదాపేట వారికిని.

విద్యార్థిపరీక్షలు: — పంజాబు యూనివర్సిటీవారి యింటర్మీడియేటు పరీక్షకు లాహోరు డి. ఏ. పి కాలేజీనండి 800 మంది 176 మంది అంగ నూటికి 58 మంది చొప్పున కృతార్థులైరి. నూటికి 27½ మంది కృతార్థులగు గావించుటతో సంతృప్తి నొందెడి మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారికి విషయము కంపము కలిగింపవచ్చునని యిండియను పెట్రీయట్ పత్రిక వాయుచున్నది.

హైదరాబాదునై జాముగారి యోధాద్యము: — వైసా ఆక్బరును పేరుగల యుయదూ దినపత్రిక సంపాదకుడగు మన్మథ మహబూబ్ లాహిరి ఘనతరహించిన హైదరాబాదునై జాముగారు నెల 1 కి 223ల చొప్పున సువారముగు నపకారవేతనము నొసంగుట కాజ్ఞాపించినారు.

విషయము క్రమము.

ఈ క్రమమునందు ఉన్నవి...	...	2
అభివృద్ధి లక్ష్యము వైద్యక ప్రకరణము...	...	3
కృత్రిమము (పక్షిము) జీవము వైద్యము...	...	4
కృత్రిమము...	...	4
మృత్యు వికల్పము, గర్భము గాని పక్షిము...	...	5
చెప్పుట వైద్యక శాస్త్రము, పాదక వార్తలు...	...	6
క్రిడావిహార వార్తలు...	...	7
ప్రధానవ్యాసములు...	...	7
యధము...	...	7
విశేష సంగ్రహము...	...	7
బాల్మీకు పరగణాలలో జన్మము...	...	8-9-10
వార్తా కుత్సితమున జయపజయము...	...	11
దేశము తంత్రము...	...	11
ఇంగ్లీషు తంత్రము...	...	12-12a 12 b.
జాబులు...	...	18
కృత్రిమము...	...	14

ఆంధ్రపత్రిక

1915-న సెప్టెంబరు 31 వ తేది

శనివారము

యుద్ధము.

మానవస్వభావము చిత్రము. సర్వసామాన్య విధానములను గ్రహించుకొనినను తలుక్కున యుద్ధముని తరువాత నాలోచింప దొడంగుట మనమెల్లరమును దినదినమును జేయుచుండు పని యే యైయున్నది. అదేతీగ నన్ని సంబంధముల లోను పడేసడే సంబంధించుచుండుననుట మన మీ యుద్ధ సంబంధమున సంస్కరించుకొనవలసి యున్నాము. రుష్యావారు కాష్మీరియనులను వదలిరి. దక్షిణపశ్చిమ గలీషియాలను వదలిరి. లె బర్గును వదలిరి గలీషియాలో బహుస్వల్పభాగము దిక్కు సంతయును వదలిరి. దక్షిణపోలండున కొంత భాగమును వదలిరి. పశ్చిమ పోలండున వార్తాకుడ మట పడునా రియవది మైల్ల వరకునుగల ప్రదేశము సంతయు వదలిరి. ఉత్తరపోలండులోను నిట్లెయివ ర్చిరి. బాల్మీకు పరగణాలలోను కొంత భూమిని వదలిరి ఈ విధముగా వార్తలను కొంతకాలముగా వినుచుండుచేత సామాన్యమానవులకు కిని యంతటి యర్థమును దెలిసియుండియు మరల స్కరించు కొని యాలోచించుకొను వరకును నగోచరము కావచ్చును. మేరుదివరలో కెయిజరుగా రీతూర్పు రంగమువంకుకు దృష్టిత్రిక్కుటతోడనే దీనియాంత రంగికభావ మిట్టిదని స్పష్టముగా వివరించితిమి. కెయిజరుగారట్లు దృష్టులనుద్రిష్టి రమూమి నాల్గు మాసము లయినవి. రుష్యావారిని బహుదూరము నెట్టినారనుట నాస్తవమే కాని కెయిజరుగారు తమ యాలోచనలలో మాత్రము జయించినారనుట యే మాత్రమును నిజము గాదు. రుష్యావారి నెచ్చటనైనను చిక్కించుకొని యచిరకాలములోనే యోడించివారిబలమును హ్రస్వపరచవలయుననుట కెయిజరుగారి ప్రథమోద్దేశము. అట్లుజరిగినయెడల తాము పశ్చిమరంగమునకుదిరుగునప్పటికీతూర్పురంగమునకుమకు మేటిశత్రుబలముండదని వారియాశ.

గారి యుక్తమముచే నొక కొన్ని యనుకూలము లొకరిలిగ రుష్యాకు గలిగినవి. వేయిమైళ్లు నిగివిగల ప్రస్తాన మేకవందలైడ రుష్యాయంత ర్భాగముతోడి రాకపోకల మార్గములు హ్రస్వములైనవి. వార్తాప్రాంతములందలి నదీప్రవాహములు ప్రబలసంరక్షకము లయినవి. నాలుగుమాసముల వ్యవధిలుగుటచేత బలములను దెచ్చుటకు ను జాగ్రత్తను పూర్వముగావహించిన విశ్రమండలి మూలముగ మ దగుండుసామగ్రిల నెక్కుటి కంటె హెచ్చుగానందుటకును సమయము కల్గింది. ఇదియంతయు సంభవించినదనుటకు నేను వార్తాప్రాంతముల వైదవపర్యాయము జర్మనీ యనీకములు సముద్రతరంగములనలె పోల్చినట్లుచేరు నప్పటికి విడిసిపోవురీతిని భిన్నము లగుచుండుటయే నిదర్శనము. కాలమును సాపాదించుటకు రుష్యాపై న్యము లిప్పటికట్లున క్షోరముగా పోరుననుట కిచ్చెయ్యము. వార్తా యెక్కుటివలె కెయిజరుగారికి కలలోనియూ టుకు ననుటకును సూచనలున్నవి. పశ్చిమరంగమునందునలె స్థాయియుద్ధ మీవార్తాప్రాంతములలోను తూర్పురంగమును నడుపుటకు కెయిజరు తలపెట్ట నెంతుచేసి ఏ శీతకాలమును జర్మనీవారు మృత్యువువలె జడియుచున్నారో ఆ శీత కాలము రెండు మాసములలో పైబడ నున్నది. బాల్మీకు నుండి బెస్సరేలియా వరకును పోరాటము పెట్టుకొనిరిగా, పాల్మి, లోష్టా, నోవోగ రాడు, ఆస్ట్రెలికా, పుట్టుస్కు, నోవో గిర్కొవిస్కు, జ్లోని, ఇవనగ రాకల వరుసన లన్నిను పోలములకు కొంతదూరము దక్షిణముగా గలీషియా ఈశాన్య కోణములోవైపు వరకునుకన్నిన ప్రస్తావనమును కెయిజరుగారికి రీతి వినియోగింప దలంచుచున్నాడో సాహసిచి చెప్పుటకు ఏలులేదు. వానివలన నెంతో యవయోగ ముండదని యాత హాహించి వార్తాను స్వాధీనపరచుకొని అందు ప్రవేశించియైన నొక దిక్కును లోకమునకు కలిగించ నెంచుచున్నాడనుట నిక్కువము ఇంతకంటెను నెక్కువతల పెట్టికపోలియ స మాస్కోకు నడచినట్లుగాని స్వీడనుదేశపు పుండ్రొడవ ఛార్లసు పాట్లావాకు దూరినట్లుగాని రుష్యాగర్భమును జొర జూచెనేని ఆయనయోధులబలె తానును ఏ శీతకాలముననే పూర్వ పరాధన మందవ సియుండును. కావున నట్టి తలంపు కెయిజరు పెట్టుకొ నడచియే నమ్మకం సి యున్నది. అట్టితలంపు లేనప్పుడు వార్తారంగమున స్వల్పచరుగులు. తన పక్షమున పుంతము లయినను కెయిజరునకు పైచూపుల లాభము దగ్గనిజగు లాభములేదు. అతనికిలాభమునను నష్టముయినను రుష్యాపైన్యములు విరగకుండ నాతినిదృష్టుల నాకర్షించింకొలదిని మంత్రమండలికి మహోపకారము సమకూరినట్లే యెంచవలెను. ఈవిషయమునే ఆస్క్విత్తు మహాశయుడు మొన్న 28 వ తేదీని క్రజావతినిధి సభలో నుపన్యసించుచు స్ఫురింప జేసినాడు. అతడు నియధమును స్పష్టముగా 'నాలిమియుద్ధ'మని వర్ణించి యోధ్వేదీని యందు విజయమునకు మూలమని తెలియపరచినాడు. రుష్యావారి యప్రతిమాననిరోధమును హృదయపూర్వముగా ప్రశంసించినాడు. యుద్ధారంభమునకు ముందుకంటె నేను మన నావికాదళము బలవత్తరముగా నుండుటను సూచించినాడు. దానిని సరియగు మార్గమున నుపయోగించుటనుచేసి జర్మను లెత్తివచ్చె రంగయు జర్మను సముద్రాంత ర్గాములు వ్యాపారనిరోధ మొకర్చునియు కల్గిన దంధములన్నియు పిచ్చిజడపింతలనునవని నిరసించినాడు. యుద్ధముచేయుట మాత్రమేకాక ఆంగ్లభూమి విశ్రమండలి యంతటికిని నాధికాధాన్యమై

యుండుటకు విశేషపరచినాడు. తన భూమి సాఖ్యవస్త్రపు దిగునుండి తగ్గించి నవనరిక మలకభివృద్ధిచేసికొని యుద్ధభూమిలనెక యుద్ధమునకు పోవ్వకనలసికదని కోరాడు లాముకు జూజి గారును నుత్సాహపూర్వకమునానము నొనర్చినారు అన్నియై రోపీయనుపైన్యములనుమించునంతటియందుగుండుసామగ్రిలు కొన్ని వారములలో సిగ్గు మగుటకు నేర్పాటులు జరిగినవట! యుద్ధము ను వదలి రావచ్చుంచని భటులనుగూడ లుగ తీసికొనివచ్చియూ గ్లభూమి వారిచే సా సిగ్గును చేయించుచున్నవట. దినమును సిగ్గు యుద్ధసామగ్రి యింతయరిచెప్పవీలులేదుగదా. మొక్కటిమాత్రమువిజయట! ఇప్పటి ఏర్పాద సాంతమగుతోడనే నుననైన్యములు స్వసంరక్షణము చేసికొనుట యే కాక శత్రుచమూ సమూహముల నవలీలగ చీల్చి కొనిపోవుటకు తగినంత ముగుగుగు సామగ్రి యేర్పడగలదట! ఈయనన్యాయ సారము చొకవైపునను కెయిజరుగారి మాయోపాయముల నొకవైపును నిడి తూచికొనిన యెడల జర్మనీయొక్క ప్రస్తుత ప్రయత్నము ఈమహాయుద్ధమున నడచువాని కాలికి గుచ్చుకొనును గాకయని దారిని పారవైచిన చిల్లరరాతివలె నిర్విపకపోదు నేటియుద్ధ వార్తలం జరుపువారి తత్త్వమును గ్రహించుచు యున్నాడు.

యుద్ధమువలన నాధిక సమస్యలు క్రమము లయినవి. ప్రస్తుతప్రపంచమున నన్ని యాసమస్యలకును పరంతికి నాధారభూతమునిధు లిక్కాలము ప్రాణములు. సాశ్వాత్య రాష్ట్రములెల్లయు సర్వమును నాధికపరత్తనములకును నిధులపై భాగము వైచియున్నవి అందులో ప్రథమయోగమునకయి ప్రభుత్వము వా రేర్పరయుండు నిధులు మాఖ్యతకు మలు. మరదేశము ప్రభుత్వమువారి ద్రవ్యపు నిలువచే పోషిలయు నిధులున్నవి. కాని ఇవి ప్రభుత్వ నిధులని చెప్పట కవకాశములేదు. ప్రథమాయుధాలాదికొనినయెడల నిధులను నెక్కనిర్బంధింప నమ్ముచుగాని ఈ నిధులై సంఘముల చేతులలో నుండుటచేత వారు శోక్యము కలుగ జేసికొనుట అందుచేత మరరాజుగాని నిధులు ప్రేరికొనుట స్వల్పసాఖ్యకులగు వైర్యులచే నభివృద్ధిబడి వారిట్లుగానుసారి ప్రవర్తించునవై యున్నవి. అనేకులు భాగస్వాములు హైదవులున్నారు. ఈనిధులగు ద్రవ్యములవారు ఎక్కువ సాఖ్య వారు హైదవులు. ప్రభుత్వమువారు క్రజాద్రవ్యమును లక్షకొలది ఈ నిధులలో నిలువ యుచి వడ్డీలేక ఏ కి నాశయము చేయుచున్నారు. ఇది సందర్భములలో హైదవులకత్తు కలుగుటకీ మార్గము లేకపోవుట ఆశ్చర్యకరము. ఇటీవల మా మదరాసు రాజభాని నిధి వాడు నిధి ద్రవ్యములోనుండి రు 15,000 లు కొంతకొనాదిలోని నిధులందు జాబ్బికోమునాబడు విధోపేక్షను క్రతిష్టాపకకు దానము చేయి లేర్పరచింది. ఇట్టి దానమునే పీరు హైదవ పక్షముగా జేయుదురనుట తలంపరాని మోటు. దేశ ద్రవ్యమున నిట్టి వ్యత్యస్త వ్యయము నకుపక్రమించుట

విరోధా మహా సంగ్రామము

వాత్సవ్య-పరిగణాలలో జరుగుదు.

వాత్సవ్య కర్తవ్యమున జయపజయములు.

మా స్వల్ప గాఢ తీవ్ర భండనము.

సీమారీ నీ జాట్ల నరేంద్రులచేయుట.

జూలై 29:- ఈ క్రింది వారి ౧౦ గురికి ఆరేళ్లు

మీ వారు జ్యోతివాది ఏదెట్లనియు వాత్సవ్యకట

వాగు దెబ్బయివారు దెబ్బవారిదగ్గ; స్వస్తిం

రికావారి స్వామివత్తు యొక జ్యోతివాది; ఒక శ్రీ

స్వస్తిదేవతాను, ప్రహ్లాదేశ్వరుడు ఇంగ్లండును

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

జ్యోతివాదినినవాడునైన యొకరిని పెండ్లియాడెను.

విజ్ఞానవాది నూతన సైన్యములు.

ఆలహాబాదు జూలై 30:- పయోనిరపత్రికా లండను

విలేజింగ్ యిట్లు చెబుచున్నాడు. (విజ్ఞానవాదుల నూతన సైన్య

ములు తయారగుట ముఖ్యమైన కృత్యమనియు జ్యోతివాది

స్వచ్ఛంద సైన్యబలకంటెను నూతన సైన్యబలకంటెను వీరే

విషయమునను బాగుండలేదనియు జ్యోతివాదులకంటె (వాము

మన్నది. ముద్దుమనలే ఉన్నట్లుగా తయారుచేసిన సైన్య

లందరిలోను మనసైనికులే బాగుగనున్నారు. సైన్య బలమును

నిలవసైనిక లెక్కయొక యిదివరకులే బ్రకటింపబడలేదు.

శత్రు దేశములకు బోగూడదని

కానించుట.

కొలది కాలములోనే దూదిని శత్రు దేశములకు బో

నియు గూడనిపదాన్ని ప్రకటింతురని ముచ్చెల్లు గార్డి

యను పత్రికకు లండనులో నున్న విలేజింగ్ వాముచున్నాడు.

ఒకటి నష్టము.

లండను జూలై 30:- జూలై 28 వ తేదీనో సంతకముగ

వారమునందు విజ్ఞానవాది యొడలు మూడును చేపలడనలు

17 ను మంచివేయబడిన నాకా సంఘమువారు ప్రచురించిరి.

ప్రాస్తు

మందుగనులను ప్రేల్చుట.

లండను జూలై 29:- ఇరువాగులవారును యురకుగ మందు

గవలను ప్రేల్చుచు మధ్యమధ్య ఫిరంగి యుద్ధములు గావించిరి.

కాల్చులముల పోరు జరుగలేదని ఫీల్డుమార్షల్ ఫ్రెంచిగారు

చెబుచున్నారు.

జిల్లాదొంగలదగ్గ (విజ్ఞానవాది వైమానిక దొంగ జ్యోతి

వారి విమానమును క్రిందికి వచ్చునట్లు చేసెను.

వాగ్దాసునందు ఫ్రెంచివారు ముందునకు బోవుట.

లండను జూలై 30:- పారిసు. ఫిరంగియుద్ధములుగాక

సముద్రమునందీ వాగ్దానవరకును సోజంతయు సేమియు

జరుగలేదు. వాగ్దానవరకు ఫ్రెంచివారు లావాయిదగ్గ మరి

కొన్ని యిండ్లను బీజపరచుకొరి. వారే కాక వర్ష మునక

మునకన్న స్థానములను తిరిగి స్వాధీనము చేసికొనుటకు జర్మ

నీవారు ప్రయత్నించిరికాని వెకకట గొట్టబడిరి. ఈసమయ

మున వారిలోగూడ వచ్చిన ఫిరంగిదళము ధ్వంసము గావించ

బడెను.

సాచెక్ యుద్ధము

సిద్ధా జూలై 30:- సాచెక్ కుత్తరమునందు జర్మనీ

వారు తొలుతొల్ల తీర్చిముగ ఫిరంగులను బయోగించి ఆ సేక

పర్యావరణమును దాటి మునకందకములలో బయోగించిరి కాని

వెంటనే మనము వారిని వెకకట గొట్టెమి. ఒక్కచోట మాత్రము

ఫ్రెంచివారి సేనాభిముఖకంటె 20 గజములు ముందుకు

వచ్చియుండిరి.

ఫ్రెంచివైమానికుడు జలాంతర్గామి చెదుర్చుట

ఆలహాబాద్ జూలై 30:- పయోనిర పత్రిక ప్రత్యేక

తంతివాత్స యిట్లు తెలుపుచున్నది:- దార్ద నెల్సులోనున్న యొక

విలేజింగ్ మాటింపత్రిక కిట్లు వ్రాసెను. సైన్యబలలో నిండియు

న్న ఒక ఆంగ్లవాక్ నొక జలాంతర్గామి చేరుచుండుట నొక

ఫ్రెంచివైమానికుడు చూచెను. దానికి 300 అడుగుల దూరము

నకు దిగివచ్చి బాంబులువేసెను. గాని, జలాంతర్గామికి అది

తగులలేదు. వెంటనే అది మునిగిపోయెను. ఒక నిమిషమైన

తరువాత వైకేలేలేను. వైమానికుడు మరికొన్ని బాంబుల వేసె

ను. అంతలో నది మాయమయ్యెను.

రుష్యా

వార్తాకొరకు యుద్ధము.

లండను జూలై 29:- ఆ. స్ట్రెన్. వార్తాకొర కిరువా

గులవారి కింకను తీర్చి యగ సోరాటము జరుగుచున్నది.

ముఖ్యమంత్రి కింకనులందు జర్మనీవారు ముందునకు పోలేరు. రి. దా

వెల్లెను ప్రకటనమునందు నీ వ్యూహము మైదుచున్నారని

వ్రాయుచున్నారు. నీ మేజ్ కుత్తరమునందు సిద్ధిగలుగు మార

లేదు. సువార్త. కింకనులనున్న రుష్యావారిస్థానములో

కొంతభాగము స్వాధీనముచేసికొంటిమని జర్మనీయులు చెప్పు

చున్నారు. ఆగ్నేయరంగమున క్యవస్థ యొందెమార్తియును

మారలేదని. ప్రెకటనము కలన దెలి యుచున్నది

రుష్యావారి ప్రకటనము.

తీర్చిముగ సోరాటము.

లండను జూలై 30:- పెట్రోగ్రాడు-కారు సేనాముఖ

మున తీవ్ర తమరుగు సోరాటము జరుగుచున్నది సేనాముఖము

చెదరలేదు. వారునది వెలుపలికట్టున సోకియా నదిముఖమునకు

దక్షిణమున తమ ఫిరంగుల నుంచుటకు. బ్రి యిట్లంది: పును

శత్రువులక మి తన వ్య ముకలిగెను. వార్తాకొర కుత్తరము నందు

ప్రయత్నముల నెగ్గువద్దకు జరు గుచున్న సోరాటము నిర్దిష్టము

గవన్నది. రి. కింకనులనున్న జూలై 27 తేదీ గూర్చిని

సాఫ్తనకుత్తరమునందు నిరంతరము తీవ్రముగ శత్రువులు మన

బడి చాలవస్త్రమును పొందిరి. ఈసమయములం న మనము వారిని

వెనుకకుగొట్టితిమి. క మియాకానదగ్గ ఆస్ట్రీయావారి పటా

లము లాగుబగ నది వాటి మునకందకములలో కొన్నిటిని బట్టు

కొనిరి కాని 28 తేదీ మనము ప్రతీకారముగావించి వారిని

నదియానలికి పారదొలి 1500 మందిఘుమదొంగ బట్టితిమి

అగ్రవకటింపబడెను.

ఇటలీ

ఇటలీయనులు ముట్టడిలో అభివృద్ధిగాంచుట

లండను జూలై 30:- కో.ము. కార్మికోలేదగ్గ మేము

ముట్టడిపముల ముట్టిమి. ముట్టికో మాకపజయము కలుగక

యభివృద్ధిపండు ముట్టిమి. శత్రువులు పడెల సోయగో ముట్టుల

దాకి యొడిపబడిరి. హెస్సెల తోటగొక్క మందుగుండు

సామానులు నిలువచేసికొను నొక గోవురమున కార్మియా

నుండుమా ఫిరంగిదళములు వాళకముచేసినవి. కురులములన్నిటి

తోను శత్రువులు కాగొట్టె ముట్టులదాకిరి గాని స్థాముల

తిరుగ పట్టుకొనలేకపోయిరి. విశేషమై నష్టములు వారికి

సంభవించెను. ఇప్పుడు యుద్ధము 1800 వేల గొత్త

వైరితులును ఆలెవును పటాలములును ఉండెను. మేము

వెల్లెగ. ముందునకు పోవుచుంటిమి. 27, 28-7-16 తేదీలకు

1485 ముగి ఖ మిగో పట్టుకొంటిమి. వైకేరి ఇటలీవారు

ప్రకటించిరి.

అమెరికా

లీలానాను ముంచుట.

అమెరికావారి యభిప్రాయము

అమెరికా జూలై 30:- సి. మి. నేకెట్టు లండనుకే

ఫిరి 28 తేదీని యిట్లు తెలియచెను. లీలానాను ముంచినందు

లకై అమెరికాపత్రికలలో కొన్ని యురకుగ వ్రాయుచున్నది

ఈవిషయమున యాజ్ఞెల్లుగారిట్లు చెప్పిరి. "ఈకార్యము మి

క్కిలి సాఫహేతువు. మనలను కాకలేనది యురమానవరకుట

ఈకార్యమునలన దుగ్ధకార్యకర్త గలిగినది" టయియ్యపత్రికకు

వాషింగ్టనులోభిరి యిందుమూలమున జర్మనీకారిని అమె

రికావారిని యుద్ధము పొసగ నేరదని వ్రాయుచున్నాడు.

అమెరికావారు గ్రేటుబ్రిటనునకు బంధనలేఖ బ్రకటింపవర

కును అమెరికావారు తమకంపినలేఖకు జర్మనీవారు బదులు

యిచ్చగిరి తెల్లను నగ్రమునుండి దెలి యవచ్చు చున్నది

అమెరికావారి జాగ్రత్త యేర్పాటులు.

న్యూయార్కు జూలై 30:- జర్మనీ. యుద్ధోదేశ కర్త

లనేకులు యురకుగ బయోమందుకుటలన ప్రామాఖ్య లండ

రిని గాపాడుటకై తగుప్రయత్నముల చేసిరి. మందుగుండు

సామాను తయారుచేయు కర్మాగారములును రక్షింపబడుచు

న్నవి. శిశునవ్యాముల యుత్కమును గనిపెట్టుచున్నారు.

అయుధపాణులకు రక్షక భటులు రాత్రిందినములు వ్రేసిదె

టుగారి గృహమునదగ్గ కాల్చి ముంచుచున్నారు.

వేగులకు పావులు

అందఱ జూలై 30:—వామింగ్—జగ్గల ఉద్యోగము కొంతమందిచారులకు ఆమెకాశీ పావులుపాల్గొనుచున్నందున ఆటి పావులుపాల్గొనగదలయుచున్నందున ఈ కొందరినిపట్టుకొని. దీనినిగూర్చి మేకా సంఘము కర్మాచారములను జగ్గలనీవారికి వ్రాసిరి.

చెన్నపురి

మైసూరుగారి సమాఖ్య

మైసూరు జూలై 30:—తామసంఘము వారి ఆమెకాశీ పావులు పాల్గొనగదలయుచున్నందున ఆటి పావులుపాల్గొనగదలయుచున్నందున ఈ కొందరినిపట్టుకొని. దీనినిగూర్చి మేకా సంఘము కర్మాచారములను జగ్గలనీవారికి వ్రాసిరి.

మైసూరుగారి శత్రుదేశము

మైసూరు జూలై 30:—మైసూరుగారి దంత కుటుంబము ఇంద్రుడు మత్తమేగలకు న్నను మైసూరుగారి నేమన్నాను. వీరిని నొకరి గొట్టెనుండియు మరొకరికి ౧౨ ఏండ్లనుండియు యుద్ధముగూర్చి తనమువారి అనుమతివెంటనే వీరి నుండివిడిచివేసి ప్రత్యేకముగ నిర్వహణముః ధింపవచ్చును కిరి పోలను అధికారులు గమనించుచునే యున్నారని తెలియుచున్నది.

శ్రీగవర్నరాగారి పక్షపాదము

జడ - జూలై 30:—శ్రీరాత్రి కడపడి శ్రీవారు బయలుదేరుచున్న దీనితో పాల్గొనడం పక్షపాదముగ నున్నందున బడిపిల్లల యంత్రాకనమున వారికి ఫరములొసంగుటయును జరిగినది. శత్రు శ్రీవారు చెప్పిరికినను. ప్రాద్దుటూరులో శ్రీవారు కారాగృహము వాలుకు ప్రభుత్వము మొదలైనది.

ప్రాద్దుటూరు జూలై 31:—అనుకొనికారము శ్రీగవర్నరాగారు శ్రీరాత్రి కడపడి ఉదయము ౧౧ వీధిని వారు కండ్లకు బట్టి గారు ఆహ్వాన సభాభూమి రామ నవాబుగారు, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కా సందర్శకులు. ఎ. కె. మూసుగారు శ్రీవారి సుగరముగ నరింపబడిన పండితుల సన్మానించిరి. ఇట్టి సందర్శకులు కలువడేసి నందుకు ఆహ్వానసభాకార్యదర్శియును శ్రీగవర్నరాగారు ఎంతయు అభినందించుచు. ఇతర ప్రజలను సంగమింప వహించుచు ఉత్సాహము లేపవలసివచ్చెను. శ్రీరాగారు గున నిరంజన, ల దిక్ష్వాన బాతీసు శిష్యుల కళాలాబాలయ జండాలు చేతులబూని శ్రీవారికి ఆంధ్రీ శ్రీవారు బాజులతో ముచ్చట లాడిరి. శ్రీరాగారు వైకూర్పుండి పూలమాల ఒసంగబడినపుడు శిల్పకుని రియా నందించిరి. తరువాత ఆహ్వానము నివేదికను నొప్పించి సమర్పించిరి. అనివేదికయందు ఈక్రింది అంశము గానాంక బడినది. పట్టణ వ్యాప్త వనము నీటి కనలి ఏర్పాటులును, ప్రైవేటుకార్యాల నిర్మాణములూ శ్రామిక సౌకర్యాలను ఎట్లకడపాడ రయ్యే విషయ ప్రాద్దుటూరుకు ది జరిగిన అంశము లా యిం. ముట కను, గురించి కరిం పబ డెనువారు ఇంధనము జవాబుచెప్పుచు ముగిసిరిను సరిపాట్లకొని పింపబడినందు ఇది ప్రజలకు సమర్థితులగునని యుద్ధననియు, రెండవ:వయము వాలోచించెదననియు, వన విషయము జ్ఞాపకముచుకొనెదననియు, వాలర విషయమును గురించి కడప మాండలిక సభకు నొసంగి నును మామకొనమనియు, ఆగర విషయమున కొరబడి వర్తనము జరుగదనియు సుత్తరువు జెప్పిరి. తరువాత శ్రీరాగారు శ్రీవారికి ఆ మంరమును బ్రదర్శించుచు ఒక వెండియశ్రు చెవినిచ్చిరి. శ్రీవారు మందిరమున వారిసానుభూతిని తెలియపరచిరి.

శ్రీరాగారు సారెవాడోకడు వై పుణ్యముగా మూలల్లి దాని వాళు అమలమిడకు తెలుగు అరవన సుగ్రామము, ఇంగ్లీషు భాషలలో వెంట్రుండు భువు అను నక్షరములను జరిగిలో. ఆ తరువాత శ్రీవారు వివిధస్థలములను సందర్శింప వో కొంతపేటకు, ఆనురతికి వేలకొలది వెచ్చించిట్లు వెన్నాడుచుండెను శ్రీవారు తెలిసి, అధికవ్యయ ప్రయత్నముతో కట్టించుట ప్రజల సభించింది. కాంతి, కు అందరు బయలుదేరి వెల్లుారు వెల్లుసప్తుడు వా

బొంబాయి.

హైందవజాతీయ మహాజనసభ.

బొంబాయి జూలై 31:—ఈసంవత్సరమున డిసెంబరు నెలలో బొంబాయి పురమున వైసభ జరుపబడును. అందుచేత సామంతులమున ఆహ్వానసంఘము సభియు బొంబాయిరాజధాని సంఘమువారిమందిరమున తనసమావేశమున సర్వోచితము మహా తగారిమహాజనసభ ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని నెన్నుకొనిరి. ఈ క్రింద ప్రముఖులను వెనుచెరువునగ నేర్పరచుకొనిరి— సర్ దివా వెటిట్ గారు, సర్ వారాయన చందవార్గారు, మాన నీయులరు శర్ ఇబ్రహీం రహీంతులగారు, శక్తి బాల్కాడే కృష్ణగారు, దివాన వారాగారు శశోత్తం యస్ గోఖలేగారు, డి. ఇ. వాచా, గౌ. సి. హెచ్. సి. తాల్వడి, గౌ. గోవల్లాన కనాం డేవర్, డాక్టర్ అబ్బాసిఫేరి, అమనద్రినత్వాల్లి, గౌ.యస్. యస్ సహ్యగార్లు ఆహ్వాన సంఘ కార్యదర్శి నిర్వాహకులుగ నెన్నుకొనిరి.

1915 బొంబాయి కాంగ్రెసుకు యాక్రిందివారిని కార్య నిర్వాహకులుగ నెన్నుకొనిరి. శశోత్తం మొరార్జీగారు, జహంగీర్బాబు వెటిట్ గారు, యస్. బాబుగారు, హెచ్. సి. దీక్షిత్ గారు, యస్. బి. గోఖలేగారు, యు. కె. త్రివేది గారు, కాజీకబీర్దిన్ గారు.

మహాజనసభ సంఘాధ్యక్షునియొన్నిక.

సంఘాధ్యక్షునిగ నెరకొన్న కొందఱ ఆహ్వానము లేయ. ఈ సందర్భపు మహాజనసభ సర్. యస్. సి. సింహ గారి సభ్యత్వంగ నేయించుట మహాజన సభామండల సభు యలలో వెక్కిరింపిచ్చు కలిగి యున్నట్లు తెలియుచున్నది.

ఇండియాలో యుద్ధపుననిముచ్చు చేయుట.

అహమ్మదాబాదు యంత్రకాలల సమాఖ్య. బొంబాయి జూలై 30:—ఈ త్తరదినజన్ కమిషనరుగారు ఆయుధ సామగ్రిల చేయుటకు అహమ్మదాబాదు యంత్ర కాలాధికారు లెంతవరకు సహాయముచేయుట కిచ్చగిరి యున్నారో, వారు దొరతనమువారికి సహాయముచేయుటకు వారి కెంతవరకు ఆధారమున్నదో అను సంశయాల కనుకొనుటకు యంత్రకాలాధికారుల సందర్శన సమావేశము చేసిరి. తద్వలన యాక్రింది తీర్మానములు చేయబడెను (1) యుద్ధపరికరముల జేయుట కొనగబడిన జేతులకు అని యే యంత్రకాలకు చెందినవో, ఆయంత్రకాల ఆవరణలో నుంచి పని జరుపు వరకువైసి, ఏ యేయంత్ర కాలాధికారులు తమ జేతులను బుద్ధి పూర్వకముగ నిచ్చుట కంగీకరించిరో అట్టివారల పేర్ల నాది తా నొక దాని వ్రాయుటకును (2) ఈ విషయ యంత్రకాలాధికార్లు సలభు కార్య దర్శి కిచ్చుటకును దీని వాధారముగ జేసికొని కార్యనిర్వాహకుడు యంత్రకాలాధికారు వారి వారి లేతులు మొదలగు వివరముల కమిషనరుగా రికి తెలియజేయవలెనని ఆ కార్య నిర్వాహకుని కొనుటకును. 76 జేతులకు ఆయుధ సామగ్రిని చేయుట కొనగచుచునది సర్ థిన్ బాథోలాల్ గారు మొదలగు యంత్ర కాలాధికారుల కమిషనరు గారితో జెప్పిరి.

బంగారము

వంగరాష్ట్ర శాసననిర్మాణ సభ.

కలకత్తా జూలై 30:—దక్కాలో జరిగిన శాసనసభలో మానసియులకు సురక్షితపాద బెర్రే గారు గుప్తాదించిన పరిశ్రామికవిషయక తీర్మానము వామోదించుచు మానసియులకు చెప్పను బెల్లుగారు దీనిపర్యావ మొనరించిరి. “పాశం భమున కాగ్య:ధికావన్నను మానక మిరు పరిశ్రమలకొన సాగింపవలెను. చెన్నపురి రాష్ట్రమున నేర్పరపబడిన రీతి వాదరక్తక కర్మాగారముల నేర్పరప వలెనని క్యామగారు వ్రాసిన విషయమును గూడ నేనామోదించితిరి. జిల్లా పరిపాలక సంఘమువారు గూడ నిటులే నూచించిరి. పరిశ్రామిక కాఖన డైరెక్టరును నియమింపుడో కోరుచు వంగ రాష్ట్ర దొరతనమువారు ఇండియా దొరతనమువారికి వ్రాసిరి. మేమిప్పుడు ఇండియా దొరతనమువారి లేఖ కెరుచుమానుచున్నాము. ఆతరదికి ఎరరిని నియమించినకు సరేగాని అతడు కార్య డైరెక్టరుని సమర్థుడును నిపుణుడును. జేయుము సానుకోశముతో మానువాడునువై యుండవలెను. అతడు ఆంగ్లేయుడైనను భారతీయుడైనను అని జేసియుండెనను మా కభ్యుతిరములేదు. జగ్గలముచూత్రము కాగూడదు. ఇతడు లభించిపిమ్మట మేము చేయగోరూని మిరు తెలియగోరవచ్చును. ఇండియా దొరతనమువారి లేఖ ఆచరింపామే దాని కాధారముగను. అందుకుగూర్చి వా

స్వకీ మాధిప్రాయమును తెలుపుచున్నాను. డైరెక్టరును చ్చ యుండవలెను. భము పుష్కలముగా నుండవలెను. ఇతర రాష్ట్రములలోను వంగ రాష్ట్రములోను ప్రయత్నింపబడిన విధానములన్నిటిని రంగ దేశముందలి పరిశ్రమలకుగూర్చి చేరు బడిన నూచనలన్నిటిని ఆరంగి తెలుపవలెను. అతడు పరిశ్రమలకు తిరిగి గృహపరిశ్రమలు చేయువారితో సంప్రదిం చవలెను. ఎచటకార్యనిర్వాహమున కనుకూలములగు పనుల అచట ప్రదగ్ధకర్మాగారముల నేర్పరపవలెను. అట్టి ప్రదర్శకములలో పని చక్కగా నేర జేరి నిర్ధారణయొన పిమ్మట ఆయన మార్గము ననుసరిం రిట్టియు నమృదగి:ట్టియు కొందరికి గణము లిచ్చుటకా కధికార మిచ్చవలెను. ఈగోగా విదేశములవారు పోరావండ పన్నులను మోచించి రక్షకహక్కు మేప్పుచున్నాట మరయు సమంజసము. ఇది వాస్తవికమాధి ప్రాయములు ఇంతి స్వాతంత్ర్యము మనకియ్యబడక పోవచ్చును గాని పని వాండ్రకు ప్రధానములగు ప్రదగ్ధములు చేయుటకు మన కవకాశము కలుగగలదు. అయ్యుచు మేము విపరీతముగ నాశింపరాదు. పెద్ద పెద్దకర్మాగారముల కెరుకజాడక చిన్న చిన్న యంత్రకాలలకే ప్రియ: మావలెను. నిరుపయోగము లగు పరిశ్రమలన్నియు భనము వ్యయ పరుర రాదు. ఇంత వరకు వ్యవకరములకు పరిశ్రమలకు మరల నెల కొల్లుటకే ప్రయత్నింపబడు జరుప బడుచున్నది. శిరోవస్థిత అననుకూల ముగ నుండుటవలననుప్రజల అలవాటుల ననుకూలముగ నుండుట వలననో ఒక రాష్ట్రమునొకపరిశ్రమలనలాభించక పోయి నపుడు మరల దానినిగూర్చియే పరిశోధనలనుచేయుట కేరలము నిరుపయోగము. దేశములోనుండియొకభాగమున నొక వస్తువ వారుగాను చరక గాను చేయబడుట కవకాశము కలిగివుండు దానినే మన రాష్ట్రమున చేయ బూనుట కర్షకలు విదేశములకుండి నమృదులనువై నెట్టిప్రజలకు చేయుటకు ననుకూలముగ బొంబాయి నుండి గాని చెన్న పురకుండి గాని వీరనునూడిగాని నమృదులనులకు గూడ పన్ను జేయుటకు బంగారముగాని వార్యులకు కోరని నేను తలం చెదను. అది ఆయన నడిచిరి. పిమ్మట అద్దములపరిశ్రమ వ్యక్తి ముల పరిశ్రమ విద్యుత్తులపరిశ్రమ నెరసలుపుల పరిశ్రమ మున్నగుదానిగూర్చి ఆయనవివరించి నెట్టివర్గాల నెత్తుకొన బడిన ముఖ్య:పరిశ్రమలకుగూర్చి నేను నడిచితిరి. గూరకొరము (స్టాల్ పేట)కు గూర్చి ప్రతిపాదనలు ముచ్చటించ లేతి. ఇప్పుడు జగ్గలనండి సజ్జాకారము (పూటాపు) రావండ నిరోధింపబడించున నూరేకారమునకు వాంగిరాజ్ తిరిగినది. దాని పరిశ్రమ కిది మంచియుమును మనమివిషయమున నేను చేయుచున్నాము.కలకత్తాలో రెండునూరేకారపు యంత్రకాలల యన్నవి. వాలో నొకదానిలోప:వాండ్రలో కలకత్తా కలిగినం దున దాని నూనీజేయుటకు సిద్ధముగా నున్నాను. విదేశము సంధైక మనమభ్యుద్ధి నొందవలెనని మన మొందోరులను నమ్మ వలెను. అట్టి వ్యవహార క్తి మనకు లేవంకుటయే ఇదివరకు లాభము. రావలసిని కొన్ని పరిశ్రమలలో వస్తువు నమృదుల కారణము. నేరిక్కడ బోధించుటకు రాలేదు. ఈ విషయము లన్నియు గౌరవ సభ్యుల కందరికిని వారుగా తెలిసినజేయు నను మనము:రిరాజ్ కిందరాదు వంగరాష్ట్ర పరిశ్రమాభ్యుద్ధికి ప్రతిపాదనల కుత యాతురతలతో దొరతనమువారికి గూడ నంతటి యాతురతయే గలకు గాన మేమి తీర్మానము నంగీ కరించుచున్నాము.

లెఫ్టెనెంట్ గుప్తగారు తెచ్చిన డేమోకివారా.

కలకత్తా జూలై 30:—లెఫ్టెనెంట్ గుప్తగారు రిక ఆగ ప్రోఫున యుద్ధ రంగమునకు పోవలెను అందుచేత ఈయన ఎ.పి.స్టాను వెల్లుగారివై 35000 రూపాయలకు తెచ్చిన డేమోకి దావాలో న్యాయముగ ఇహమే గా కిరం విచారణము సలిపిరి. మొకటి ప్రతివాదిరెమింగుటన్ను తెల్పులేటరు కం వెలివా: మేనేజరు. రెండవదాదాము చాలా అద్దెనిగ్గవ అధికారి 1914 సాలాఖరున వారి కొక కమిషను. ఉద్యోగ మొరగబడి నుట నేర్పయ్యెద్ద రంగమునకు పోవలసివచ్చిన ఆకజ్జ అయ్యెను. 2 వ డిశెంబరు జేదీనవాది ఎన్నూలుయొక్క అద్దెనిండి కట్టి. యు కొని దానిలో తాను గూర్చుని సమగ్రముగ శోధించుడి పోవుచుండెను. అప్పుడు స్టాను వెల్లుగారు మోటారుబండి తనబండితో డిశా నెను. వాది బండిలోనుండి పడిపోయెను. గాయములు తగిలినవి అది వైద్యకాలక గొంపోబడినది. వైకారణముల వారి యుద్ధరంగమునకు పోవుటకు నీయలేకుండెను. వాదిని స్తవరు చీవీ విచారణను చేయగా వాది యిట్లు చెప్పెను ఇంగ్లండు నుండి రాగా నేర్పి నేకస్వయముగా వైద్యకాలనుపెట్టుకొని.

లాహోరు లై 80:— భాయీ పరమానందు కృ
 నాన వ్యాధివారమునాధ కాయ గాకిలుల వాదించిరి.
 ముద్దాయి దోషించిలీను వారును దొరతనము వారును కలం
 చుటచే నరకు బోహనుండ వలసి వచ్చినదిగాని అతలంపు
 పారబాటు. కొన్నిద్ద క్రితమతనిఁద్ద అన్ని గోశములను చేయ
 విధానమును తెలఁగఁగఁడెను నది అతని కప్పుడు వ్యాధు
 స్థానమున కీక్కుట గిన కారణము కాగలదా? ఇతనిమీదకుట్ర
 ను చేయుటకు తోట రాజద్రోహము అను నందు నేరము
 లాలోపించుటచే ముదటి నేరము రజపు శాత్రుని కా యభి
 ప్రాయము. ఇ దను ఒక్క దొర్లవ్యమైన చేసినట్లు రజపు
 శానివాకు ఈ ముయియొక్కదే ఇతనికి కుట్రతో సంబంధ
 మున్నటుల ప్రకటాత్మ మేదియును గూడ వచ్చియుండ
 లేదు. కుట్రలాగాదని చెప్పబడిన వాడు చేసినట్లు
 నేరమైన నీరపుడే అతడు కత్తుడగు మన్నాడు.
 ఇతడు కుట్రలాతో గాదగుప్రతికను ప్రకటించు వారల
 తోను తరప్రత్యయలకు జరుపరలసి యుండును. అట్లకడు
 జరిపినట్లు రజపుదను అట్లు చేయనివాడును విద్యాధికుడును
 కళాయాజమానుల బడసిన వాడునగు నిరదేట్లు ముద్దా
 యాలవంటి వాగో సహవాసము చేయువా? అలా
 యనచెప్పి విరాధ్యతలందరి సాక్ష్యమును ఆశ్రయకలగు
 అమరసింగు ముంగు నవాబుభాగల సాక్ష్యమును విమర్శి
 చేయ ఆ సాక్ష్యముల అసందృభములను చూపించి నేర
 స్థాపన కను లేదని విన్నవించెను. కుట్రదాయలు
 హిందూ దేశము చేసిన సభలలో నేసభకును ముద్దాయివల్లి
 నట్లు సాక్ష్యము చూ లాసింగు ముద్దాయినిపోషుట
 గూడ స.దేవు కడకు లేకుండ లేక. పరమానందుని
 మరియో కుట్రని చూచినట్లు రజపు శాత్రు. అయిన చేసి
 టలు చెప్పబడిన పనులు దుఃదేశముతో చేయ బడినది
 కావు. కొంతకన్న మంగీకరింప దగినది గాదు. 1909 లో
 భాయీ పరమని ఇంటిని సోధించి ఇచ్చెట్లకు నవాబు
 దివగారి సానుంగీకరింప దగినది. అప్పు దొక వేళ
 ముద్దాయి దొడ్డిని గలిగి యుండినను అప్పుడు
 అతనిమీద కలి వ్యాధ్యాధిపతులు సత్పూర్వ క్రమము
 ను పుచ్చుకొన్నారగాన నివృద్ధతకు తన ప్రవర్తనమును
 మార్చుకొనిండుట యొక్కి విరుద్ధముకాదు. అలా అయి
 నడిచి అం వ్యాధుస్థానాధారములను చూచి 1909
 మొదలు 1910 వరకు ముద్దాయి ఎట్టి నేరములను చేసినట్లు
 లేదు. అతనినిగ్రంథము ఆక్షేపణము మైనైనను దాని
 శాత్రుడు ముందుటకు ప్రయత్నించలేదు. ఆ అమర్దిత
 గ్రంథముతో శేము చేసిన వెట్టెలాదొంకింది ఆ ఇంటిలోనది
 నరకులతీతక అత సోదరులును కావునండి అయింటినప్ప
 డే విదచితక్రిష్ట ప్రతములకలన ముద్దయ వ్యక్తతాదర్శ
 ములను ఇటులా మున్నపు డగ్గరించెనని ముక్తిమె లేకు
 చున్నది. వింటి ఏమియునలేదు నా బాతు కర్నలుగు
 నేరములు భావ్యకొనిక కర్నాసింగు భాయీమీద
 కేమియున్నలేదు. క్రితవరి నెలలో భాయీ ఇంటిని
 సోధించి అతనికి ఆమెరికాలోని గాదగు సంఘముతో
 గాని యౌర్యాశ్రమముతోగాని సంబంధముగఁదగు రజపు
 చేయదగినమును దొరకలేదు. ఇతడు కర్నాసింగున
 కొక కనిచ్చెననియు కర్నాసింగు దానిని
 వేరూ సాత్వచేసిన వాని కిచ్చెననియు చెప్ప
 బడిన యు. కావంతకుదు బోనెక్కి ధృతపరపలేదు.
 ర 200 భాయీ పరమానందు కర్నాసింగుకు అనుభము
 లను కొచ్చెననియు అతడు కలకత్తానుండి సాధ్యపడక
 మరలన సామ్యును భాయీకిచ్చెననియు బందిపోటువలన
 వచ్చిన 200 లను భాయీకి కంఠుడెనియును చెప్పబడిన.

III

చీరాల సెకండరీ స్కూలు.

అయ్యా,

ఈ చీరాల యూనియన్ విశేష కృషి సాన మెయ్యింది ఇచ్చట 28, ఏండ్ల క్రిందట నోక సెకండరీ స్కూలు స్థాపించబడినది. రా. రా. శ్రీ ఊటూరి వెంకటేశ్వర్లు శ్రేష్ఠి గారి యాధిపత్యము క్రింద దినవిద్యాభ్యాసము గాంచుచున్నది. ఈమధ్య పురజనులు సమాజేకమై యీ పాఠశాల విషయమై ప్రసంగించినపుడు వితరణకుడాధరములగు రామబహదూరు బాగ్యశ్రీమణి ముఖ్యముగా ముందుగాను గ్రామపాస్తవ్యులతో పాటు సరించి వె. శ్రీరామలక్ష్మణ శహాయకారిగా నుండుటకు కృత్యించిరి. ప్రతికూలము గ్రామాభిమానియు భాషాభిమానియు చగురకాట శ్రేష్ఠిగాడు ఈ పాఠశాలకు సోమములుగా సుకార్యభారము వహించుటకును ప్రవృత్తులయ్యెను.

నిరాలముగ నొసంగుటకును అభిలాషగలిగియున్నటుల రాష్ట్ర సర్వేయర్ నూచించియున్నాడని తెలుసుటకు సంతయింపజచ్చెను. వీరికి మ. రా. రా. శ్రీ ఊటూరి వెంకటేశ్వర్లు ఆమెహను వెంకటేశ్వర్లు శ్రేష్ఠి గారును ఇంక 1-2రు చీరాల జిల్లా పాస్తవ్యులను రామబహదూరు లక్ష్మణ్యనామకేసురుడు మ. రా. రా. శ్రీ యల్లగడ్డ కంఠ నా ఇటీవల నా యాదు గారును బాపట్ల శ్యామమాటలతో నొకరును ఇంక నందరెవరును వెదకును సహాయముతో పాఠశాలాభివృద్ధికి వలయు ధనము చేరవనియును బలహీనకగిన్నచక సయితము కావచ్చుననియును ప్రార్థనము బడెనున్నది. కాబట్టి ఓ చీరాల గ్రామపాస్తవ్యులారా! నడుములు కట్టుడు. సోపానము శ్రేష్ఠి గారితో క్రమముచు. సమయము పోనీకుడు "శుభకృషి క్షమచి" అను వార్త సమయము ముగిసినట్లెప్పుడు. పాఠశాలాభివృద్ధిగాను కనుకని ప్రార్థించుడు.

విద్యాభిమాని.

V

మరద్యేమమా?

అయ్యా,

దెజాదలోని రామమోహన భాండాగారమువారు ఆంధ్రజేతములోని పుస్తకనిలయములకన్నా వలయు కార్యములు నిరూపించుకొని పాటుచున్నందున గొప్ప అభిమానియై విశదమైనది. వారు చాలవోట్లకు తిరిగి భాండాగారస్థితి గతుల వారసీయు ప్రతికూలమునను లేఖనములనును కొన్నిటి కృత్రిమతీగియు గ్రంథభాండాగారముల జాబితాను ప్రకటించియున్నాడు. ఇట్టి క్రమ నొందినందులకై వా రాష్ట్రములకు సంస్కరణీయులను వందనీయులను నగుచున్నాడు. ఇట్టి వీరికి ఆంధ్రము సర్వదా సహాయపడె దనియున్నాడు.

అయ్యా! మహా! రామమోహన పుస్తక భాండాగారము వారి తీర్మానములకుండి తీర్మానములుగాక తదితరములగు తీర్మానములనుగల భాండాగారముల వారిని వీరు భాండాగారికులుగా నెన్నరుకాబోయి. అది న్యాయముకాదు. భాండాగారికులన్న నోక రొకటియు, మరేయొక రొకటియు కావచ్చును. వారి తీర్మానములతో వీరికి సరియందదు. భాండాగారముల కృత్రిమము నర్వభాండాగారముల కృత్రిమము యగము. అట్లుగాక మరలవిషయాలి కృత్రిమ గడంగువారి నెన్నబులిదగి ఆసంఘ సభ్యులు తీర్మానించుకొని యున్నవో కొన్ని నిడిచి నెట్టవచ్చును. అట్టి తీర్మానమున్న సరే! తేనున్నవో కాకినాడలో విశేషానంద పుస్తకభాండాగారము ఇది సుప్రసిద్ధమును ప్రశస్తమునగు గ్రంథములనే కములు గలిగి పెక్కుకరవత్తులను 7-8 సంవత్సరములనుండి ఆర్యమతిబోధియను ప్రకృతను ప్రకటించుటకు ప్రానియున్నది. రహస్యముగా దానియందలేను. సుత్రములతో చావడులలో సుప్రసిద్ధులగు పండితులయొద్దల బస నేర్పాటుచేసికొనియున్నది. ఇట్టి దీని, అత్యంత మేకటరణముగాను దర్శించిన ఆర్యభగ్య సంవర్ధి యను దానిని, రావులపాలెం అప్ప వార్యపుస్తకాగారము అనుదానిని ప్రకటింపక కప్పిపుచ్చి ఆర్యభగ్య సంవర్ధి వారికి, వీరికి ఉత్తరములు వ్రాసికొనుట కావచ్చు. కాబట్టి వ్యయమయిన కారణమేమో తెలుకగోరవీని.

IV

హరిదాసులు.

అయ్యా,

హిందూదేశమునందు భగవతా శ్రేష్ఠములు మెండు ఆంధ్రదేశమున నున్న సర్వములలో హరిదాసులు మెండు వారానాడు గారికి యెలమియు, మరికొక గారి కిప్పులమనియు జెప్పుకొనుచు మాకథా జేయుచున్నాడు. నే నుభయదాసుల హరికథా ములను వింటిని. వారాయనవాసుగా సభ్యులనుబట్టి శ్రేష్ఠము జేయుదురు. పండితులకు సంకీర్త పాలనరామక నే యుండును. తదితరులకు నితరముగ నే యుండును. వారిదెప్పుడు నొకరితిగ నే యుండును. వీరల కిప్పుల మని చెప్పుకొను యాంధ్రసోదరులు, కొంతమంది దవనీల, పెక్కురు తమ గురువులకేగాక హరికథలనుందు జనులకుగల భక్తిగౌరవములకు గూడ భంగము గలుగజేయుచున్నారనుట నిస్సంశయము. సిరి యల్లకపోయినను బీడి యెప్పుడనినటుల తమ గురువుల సంగీతసాహిత్యాని పాండిత్యము, వారి గంభీర కత్త్యత్వము. మృదువుడు సమయోక్తి మొదలగు ముగుణములు కట్టువడక బోయినను, సుగంధాధి పరిమళద్రవ్యముల మేనుల నందుట, పుష్పముల నలంకరించుకొనట మొదలగు శృంగారచేష్టలను, సాధారణముగా గాయకులలవాటుపడియుండు చేతితీర్పు, మెడతీర్పు, యాతిన కర మొదలగు నకరములను బాగుగ నేర్చుకొందురు. ఇంతటితోనే హరికథల మగుమని వారి యుద్దేశము కాబోలు ఎంతవెల! నోరవిప్పి పాడబోవ, గాత్రమునకును, సుతికిని చాలంతరము కలుగును. ఉపమా నోపమే యమాలప్రాణినితి వ్రాయవనికాక. నడులసొన్న వము తొలగుచు నవనటులుండును. భక్తిరస మెట్టిదో తెలియనే తెలియదు. హరి ప్రకంఠ నున్న. కాలమంత యొ, ప్రభామావణముతో జెల్లు. ఇట్టి హరిదాసులు చెప్పెను కథల వినుటకుండు నా కాలమే యితర వ్యాపారమునం దుపయోగించినను ప్రయోజన ముండకపోదు.

హరికథలకు చెప్పనలసిన హరిసోదరులార! హరిదాసులార! బ్రాహ్మణుడే హరికథ చెప్పకలెనని లేదు. దీనికి బాటిభేదములతో బులేదు. మీరు హరికథ నితరులకు సంకీర్తనము జేయుటకు బూర్వము కొంతదళక హరికథ్య మేమో తెలిసికొనుటకు మాత్రము బ్రయత్నింపుడు. వీలగునంతవరకు మృదు మధురంబగు పల్కులలవడుటకు బాలినంతభావ నేర్చుకొనుడు. హరికథయును కథయు తెలియనిదే నెద్దపరుగులిడకుడు. సంగీతము గొడ్డిగానైన నేర్చుకొనుడు. తీర్థయానకు దీర్ఘము ప్రసాదమునకు ప్రసాదము అని నటులగాక శ్రుతివిమ్యోగము, రాకతాభాది గతుల నరయుడు. నా నడుల నియంకపాటింది మీసభ్యుల యానందమునకు, భగత్సేవకు బాతులయి, సభ్యుల తరింప జేసి, మీగురువుని మీరు జెప్పుకొను ప్రముఖుల గౌరవముల గాపాడి మీ రిహపరలోక సౌఖ్యముల బొందుడు.

హరికథాప్రియుడు.

VI

ఆంధ్ర గ్రంథముల దృష్టితి.

అయ్యా,

కాలప్రభావమున కొలది కామునుండి ఆంధ్రులన్ని విధముల సభివృద్ధి నొంగుటకు యత్నించుచున్న సంగతి తా మంద రెండుగురు. భాషాభివృద్ధియే సంఘాభివృద్ధికి మూల కారణము గావున దేశభాషాభిమానములను నీచిని ఆభివృద్ధి కలుచు గ్రంథములు వెలువడజేయుటయే మన ప్రథమ ధ్యమై యున్నది. అ రీతినే కొన్ని గ్రంథములు ప్రకటింపబడినవి. వేరు కొన్ని ప్రకటింపబడుచున్నవి. ఇందుకు మార్గ దర్శకులు శ్రీ జ్ఞానచంద్రికా మండలివారు వీరు గ్రంథ ప్రకటన మునకు పూనుకొనిన దాది వీ రాన్నించి న గాధ నము వారి రిపోర్టు వలన నెటుల విని యోగ మొదో గ్రహింపవచ్చును. వీరు శేలకొలది చందాదారులను సుపాదించియు భాషాభివృద్ధికి తగిన మార్గముల నింకను పూర్వముగా కనిపెట్టినటుల తోచుచు ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వమును ప్రకటింపబడు. పరిశ్రమను నెట్టించు. నగల బహుమతి నునిండు. ఇంతకే వజ్రం విశేషాభిమానము నుటచేసి.

మద్రాసునందలి ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తువారు గ్రంథ
లక్ష్య ప్రతిగ్రంథమును కొని ప్రోత్సహించుటకు బదులు
కొన్ని పుస్తకములను యిచ్చుట, గ్రంథకర్తలను యాదించి
వారి భావదాగరమునకు గ్రంథములను జేర్చుచున్నార.

ఆంధ్రభిక్షును - గాల్వా శ్రీ నొకడ వగుటచేత వా
నిని, ఇది వీరికెంతయు ననుచుతిను.

ఆంధ్రగ్రంథముల నన్నింటిని మాదిరిగొకప్రతి
యందు భాష, శక్తిలేకపోలేదు. ఇప్పటినిటిబట్టి
అంతయు గ్రంథములు ప్రకటింపబడినను సామాన్య
దలరూపాయలకంటె వీరికధికవ్యయము కాదు. అమా
నచన చెప్పువారాసంఘములో లేరా?

అభిభాషాభి వర్ధనసంఘమువారు బందరులో ఏమి
చేయుచున్నారో యీ మధ్య నేపాదము గానింపడు. వీరికి
భాషాపము కార్యనిర్వాహకలోపము తీరునుగాక! ఆంధ్ర
ప్రచారిణివారి గ్రంథములు ఆంధ్రభాషను నవీనీకరమున
యైనను వీరు చరిత్రగ్రంథములను, శాస్త్రగ్రంథములను ప్రక
టింపకపోవుట అన్యాయము. తాము ఆంధ్రలోకమునకు చేసిన
వాగ్దాతమును వీరు విరచిపోయిరి కాబోలు! ఇప్పటికి వీరు ప్రక
టించిన గ్రంథముల నన్నింటిని బట్టిమాడ ఆంధ్రసాంప్రదాయ
మునకు తగిన గ్రంథములు రెండుమూడుకంటె లేవు. వీరికను
నమయోచితముగ గ్రంథములను ప్రకటించుటకు తగిన వికవత్స
మును, అభిలాషను దైవము కలుగజేయుగాక!

శ్రీమద్రామాయణము గ్రంథముల కలంకారము
ఆ "వాదావీడ" చెప్పవచ్చును. వారి ఉపకాలముకూడ
ఉపయోగించ దగినదేకాని వీరు నవీనముగ ప్రకటించుచున్న
కథల నాల్కాయముల సరసముగలేదు. అందలి బాలకవి ఏభోగ
రాజో తెలియును. పాపము వీరికి చరిత్రలు వ్రాసి పెట్టువారు
లేరు కాబోలు!

ఆంధ్రగ్రంథరత్నముల విజయగరమునకు వచ్చి అంత
రించినదట! అన్యాయము!! కాకినాడ ప్రకటింప బడు
చున్న "విమర్శాదర్శన విమర్శాదర్శన"లు ఎక్కడ దొర
కునో ఎవరికి తెలియును. చివరకు పుస్తకములను గ్రంథనిర్ణయ
సభవారిచే ఆమోదింపజేయుటకు వారికి పుస్తకము లంపు
టకు ఆకమిటీవారిచిరునామా తెలియదు. ఎవరై నా ప్రతికలో
ప్రకటించిన బాగుండును. ఎన్ని తెలిసినను ప్రభుత్వమువారు
మాతృభాషాభివృద్ధి కర్తవ్యతావత్సర్యమైన "జీతభాష లవత్స
రపనీయును"లను తీర్మానము చేయునంతకంటె తెలుగువారే
కాదు. అరవలలగైరా వారందరను అభోగతిపాలై యుండక
తీరదు. మొన్నకల్లోలో పెట్టు వ్రాసిన చెత్త గ్రంథముల
కున్న ప్రామాణ్యము ఆరంభముల మంచిగ్రంథములు నాను మా
త్రానశేష మగుటకు తోడ్పడుచున్నది. ఈ స్థితి మాటుతో
జాలు యీ కళ్ళకు కానించుగాక!

భాషాసేవకుడు.

వృత్తాంతములు

సనాతన ధర్మసంగ్రహము:—వైసభవారి యా
జమాన్యము క్రింద యీ నెల తే 25 ది మొదలు తే 28 దినము
గోదావరిజిల్లా యింతపల్లి గ్రామవాసప్రభుత్వము పెక్కుసం
స్థానములపేరు గన్న వారునగు బ్రహ్మశ్రీ మండపాక వెంకటేశ
శాస్త్రిగారు యోగము శాస్త్రములగుర్చియు గాయత్రిని
గుర్చియు 4 ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. సభాధరణము పుర
ప్రముఖులచే నిండియుండెను. శాస్త్రులవారు తమ మృదుమధుర
వాగ్ధారలచేతను సుబోధనాసామర్థ్యముచేతను అతిగూఢమైన
గాయత్రియై తాత్పర్యము విశదీకరించిరి. శాస్త్రులవారి సంస్కృ
తసాహిత్యపటిమయు వాక్పటిమయు ప్రశంసనీయములు. నాల
ననాటి సభాసంకరము శాస్త్రులవారిచే స్థాపింపబడిన ఆధ
ర్వజాతీయ పాఠశాలకు పురప్రముఖులు కొంతవిరాళ మొసంగి
శాస్త్రులవారి నెంతయు గౌరవించిరి. వైసభవారు యెల్లప్పు
డు నిట్లేపండితాదరణచేత పౌరులకు జ్ఞానోపదేశము చేయుచుం
డుటగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను. మరియు యీపురమునకే
విక్రాంతికైవచ్చి యిండు బ్రహ్మశ్రీ వేదము వెంకటరావు
శాస్త్రులవారిని జేడిగొని వారిచే నెలకు నాలుగుపూర్వలైనను
మతవిషయ కోపన్యాసముల నప్పించుటగాక యని విన్నవించు
కొనుచున్నాను అది నెలూ నెలూ మొక శ్రోతగాక వ్రాయు
చున్నాడు.

వేసిరి. సభాధ్యమై ఇతర గ్రామములనుండియు కొందరు వచ్చిరి.
సభకు ప్రముఖులగువారు లందరు వచ్చిరి. సభావత్సరకతను
గుర్చి శ్రీ బికారాయయ్యపంతులుగారు క. మార్కండేయ
శర్మగారు మో. కేలుగోపాలరావు మున్నగువారు అపవ్య
సించిరి. కాళహస్తికిండి సభాధ్యమై వచ్చి ట్టియు వేదశాస్త్ర
పారంగతులగు వివ్యాక విక్కిరాల రామచంద్రాచార్యుల
వారు మృగమధురవచనములతో నుపన్యసించిరి. డిప్రెట్టు
మునగువారు శ్రీ శింకరాజు సుబ్బారావుపంతులువారు
"స్వాతంత్ర్య ధర్మసంగ్రహము" యని అనుటకంటె హిందూ
ధర్మసంగ్రహమునకు పేరును బాగుని ఉపన్యసించిరి. శ్రీ
యంత్యవంశముారి భావనాచార్యులవారు కొండా వెంకటప్ప
య్యపంతులుగారును అట్లే పేరిడుట సమంజసమని ఆభిప్రాయ
మిచ్చిరి. కేదవ ఆగ్రాసనాధిపతిగారు ఉభయల ఉపన్యాస
మును అభిప్రాయమును సమన్వయించి చెప్పుచూ సభ్యుల
నానందపరకతుల నొనర్చిరి. "స్వాతంత్ర్య ధర్మసంగ్రహము" యని
యన్వీ పేరును పేదవ అంద రేకగిరముగ తీర్మానించుకొనిరి.
ఆగ్రాసనాధిపతిగారికి సభాపక్షమున కింకా రామయ్య
పంతులువారు వందనముల నర్పించిరి.

నిజాంపట్నమునభ:— 25-7-15 తారీఖునతెనా

లితాలూకా బోర్డువనీడెంటు బ్రహ్మశ్రీ రావుబహదూర్
చెవిటిగంటి సుబ్రహ్మణ్యగారి గ్రామమున చేసిన. వారిగౌర
వాధ్యమై ముగ్రామ బోర్డువనీ మెంటరీ పాఠశాల ఉపాధ్యాయు
లొకసభగావించిరి. మాపాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు
ష|| కొంకరాజు శారాయణ రావుపంతులుగారిగ్రామ పాఠ
శాలాభి వృద్ధినిగురించి, మృదుమధురశైలి నుపన్యసించుచు
ఉపాధ్యాయుల సంఖ్యభివృద్ధి జేయవలసిదనియు, పాఠ
శాలకొరకొక గవర్న మెంటు బిల్డింగు శాంక్ష నుచేయించ వల
సిదనియు ప్రార్థించిరి. బాలల దైవప్రార్థనజేసి రాజ
భక్తిర్రజయిడిరి. తత్సమయమున తాడేపల్లి సుందర్సామ
య్యగారు కొన్ని పద్యములు చదివిరి. ప్రసిద్ధెంటువారిని పుష్ప
మాలలచే అలంకరించి సభాసంగిపురకు లేబడెను అనియుక
పురవాసి వ్రాయుచున్నాడు.

శ్రీస
గడచిన అది
7½ గంటలకు
పునర్జన్మ"య
వన్యసించిరి. శ్రీ
సనాధిపత్వము:
నను, నశములన
ప్రసక్తియు, శ్రో
యు జేలంగ వభు
గారున చిరకాలను
తురు గాత కళిక్కుం
గారు సమాజమెడగ
యాంధ్ర గ్రంథముల
దానమొనర్చి మాయ
శ్రేష్ఠిగారికి మా వందన
గాక జలమిచ్చునంబుధి:
సాజన్యతా పూజ్యులగు
సమాజమునకు స్వంతభవన
దు వారి యనశ్చర కీర్తి
నని మాయాశయము అరి
రు వ్రాయుచున్నాడు.

వేషధానటి:—
సమాజమున మోహన్
గలండు. ఆతడా గ
టిని ప్రేమించి యుం
తలు తన్ను తెలిసికొ
పురమొవలెనే నటించ
నటుడా నటించునని
కసమయమున కత్తితో
మంగళవారమునాడు:
విచారణలో ఆనటుడి
బడెను. ఇండియన్ డె

క్రాంతి రీతిని అనుసరించి చేయుబడినది. కామినియా

ఏ శ్రీలక్ష్మి తమ మెంటుకలు నుండరముగా
నిన, బహులలో దొరకడు నూనెలనువాడకుడదు.
కల్ల రాలిపోవుచున్నచో అది తెలియనిమాదిరి తయార
అలాచించవలయును. ఈ కామినియానా నే మూల
తయారచేయబడియున్నది. ఈమనె మెంటుకలను
వలన మెంటుకలు, రాలక తిరిగి వెనగుచుండును. క
చేసి మెడనును చల్లగానుంచుచున్నది. ఈమనె వి
డుకుచేత తెలియని యెటువంటి పల్లెటూరివానికినూడ
దానిని తెలియనివాడొక్కఁడునలేను. అది మెం
కల్లని మెంటుగు కలిగించి శరన్నసకు చూరపుట్టింది
యింపయు నువాసన మిక్కును గాగలిగి యుండును.
మెనురునందు ఒక బంగారుపకకమును, అలచోబ
ప్రతికయు నొసంగియున్నాడు. మతియు మేముకో
మాకు కచ్చుచున్నది. కామినియాతైలముయొక్క
పవినయెడల ఒకసారికి ఉపయోగింపదగినంతమాత్రముగల ఒకబుడ్డి తైలము ఇవా
నెల సీసా 1-కి రూ 1-0-0 మానుసీసాలకు 2-10-0 చి. పి. ఖర్చున వేరు
సోలో ఏజెంటు:—ఆంస్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, నెం.
మద్రాసు ఏజెంట్:— మేకా పురయత్తమ్ మూర్తి, నెం 23, వై గాబబాల్

నల్లులను దోమలను నశింప కాటోల్

నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, పురుగులను నశింప జేయును.
కాటోల్
దోమలను, ఈగలను:
240 క.
మీ ఆహారపదార్థములకు చీ
దోమలను, పుస్తక పేటికలన
స్వేగు, టైఫాయిడ్ మలేరియా
కాపాడుచుండును ఒకసారి
నుండ నేరరు. అనేక
కలికములను గొక్క
తొలగింపబడుదురు.

మనుష్యులకు వరప్రసాదము
దోమలు, నల్లులు, చీమ
టలు, చీమలు, ఈగలు ము
న్నగు పురుగుల బాధలనుండి
తొలగింపబడుదురు.